עמית קופה לפנסיה ותגמולים בע"מ

דו"ח הדירקטוריון

תוכן דוח הדירקטוריון

		מס' עמוד
1.	מאפיינים כללים של קרן הפנסיה	4
2.	נתונים עיקריים בדוחות הכספיים ביניים ושינויים מהותיים	18
3.	שינויים מהותיים והוראות חקיקה	13
4.	סקירה כלכלית לתקופת הדוח	25
5.	בקרות ונוהלים	33

תמצית דו"ח הדירקטוריון כולל מידע צופה פני עתיד,כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח - 1968, מידע צופה פני עתיד הינו מידע בלתי וודאי לגבי העתיד, המבוסס על אינפורמציה הקיימת בקופה במועד הדו"ח וכולל הערכות של הקופה או כוונות שלה נכון למועד הדו"ח. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות באופן מהותי מן התוצאות המוערכות או משתמעות ממידע זה. במקרים מסוימים, ניתן לזהות קטעים המכילים מידע צופה פני עתיד על-ידי הופעת מילים כגון: "הקופה מעריכה", "הקופה סבורה", "צפוי/ה" וכדומה, אך ייתכן כי מידע זה יופיע גם בניסוחים אחרים.

1. תיאור תמציתי של קרן הפנסיה

(א) מבנה ארגוני של קרן הפנסיה ושל החברה, לרבות פרטים עיקריים על עקרונות קרן הפנסיה

"עמית קרן לפנסיה ותגמולים בע"מ" (להלן - החברה) מפעילה קרן פנסיה יסוד (להלן – הקרן) ופועלת במסגרת תקנות החברה ובכפיפות לשינויים ולתוספות שיוכנסו בהם מזמן לזמן על פי ההחלטה שתתקבל על ידי אסיפה כללית מיוחדת ברוב של 75% מהנוכחים ובאישור הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון באוצר (להלן- הממונה).

קרן הפנסיה, אחראית למילוי המוטל עליה לפי התקנות וכספי הקרן משמשים אך ורק למטרות להן מיועדת הקרן.

מטרת הקרן היא להבטיח לעמיתיה תשלום פנסיה לעת זיקנה, לברי-קצבה וכן פנסיות לאלמנים, אלמנות ויתומים של פנסיונרים שנפטרו והזכאים לכך על פי התקנות.

המקורות הכספיים נובעים מתשלומי המעסיק והעובד ונצברים מידי חודש בחודשו בקרן הפנסיה.

החברה המתפעלת

הקרן מתופעלת מיום 1.1.93 ע"י "הפניקס ניהול קרנות פנסיה וגמולים בע"מ" (להלן - חברת התפעול), בהתאם להסכם ניהול שאושר ע"י הממונה, והינו חלק מתקנות החברה.
חברת התפעול מנהלת קרנות פנסיה חדשות .

רשיון מבטח

ל"עמית קרן לפנסיה ותגמולים בע"מ" רשיון מבטח שמספרו 1/347, שהוצא בהתאם לסעיף 85 א' לחוק הפיקוח על עסקי ביטוח, התשמ"א - 1981 ותוקפו החל מיום תחילת החוק 1.7.81.

אישור קופות גמל

לקרן אישור קופת גמל לקצבה מס' 1/347, המתחדש מידי חודש על פי החלטת הממונה והינו בתוקף עד ליום 31.03.2010 קיימת מגבלה להפקדות בהתאם לתקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל), התשכ"ד – 1964. אישור קופת גמל ניתן לתקופה מוגבלת מאחר ועל החברה להשלים את השינוי המבני המתחייב על פי דין.
החברה הגישה מתווה לאגף שוק ההון הביטוח והחסכון לשינוי מבני. בין החברה, החברה המנהלת ואגף שוק ההון מתנהלים דיונים בהקשר למתכונת השינוי המבני בחברה.

צבירת זכויות הפנסיה

בקרן מופעלות כיום שלוש תוכניות לצבירת פנסיית יסוד לפי הפירוט הבא:

(1) תוכנית צבירת הפנסיה לעמיתים שהצטרפו עד 31.12.1988

בתוכנית זאת, הפנסיה מחושבת עפ"י ותק צבור ושכר קובע.

על פי תקנון הקרן, עמית שהצטרף עד ליום 31.12.1988 רשאי לבחור, לפני מועד תחילת תשלומי הפנסיה, בחירה בלתי חוזרת בין שתי האפשרויות לחישוב פנסיה ועל פיהן נקבע אופן הצמדת תשלומי הפנסיה:

א. הצמדה לתוספת יוקר - לפי אפשרות זו השכר הקובע לפנסיה יחושב על פי השכר הריאלי הממוצע ועל בסיס לוח הפנסיה הישן כדלקמן:

10 שנות וותק	-	30%
לכל שנה נוספת	-	1.4%
שיעור הצבירה המירבי	-	65%

תקופת האכשרה בתוכנית זאת היא 10 שנים מלאות בהן שולמו לקרן התשלומים המגיעים מהמעסיק והעובד.

ב. הצמדה למדד - לפי אפשרות זו גובה הפנסיה יקבע על פי סכום הצבירה שיצטבר לזכות העמית בהגיעו לגיל הפרישה ועל בסיס חישוב אקטוארי, בתוספת של עד 20%, אולם בכל מקרה הפנסיה לא תעלה על הפנסיה המחושבת לפי אפשרות 1 ולא תפחת מ-5% מהשכר הממוצע במשק (פנסיית מינימום).

(2) <u>תוכנית צבירת הפנסיה לעמיתים שהצטרפו החל מ-1.1.1989</u>

תוכנית זאת מבוססת על טבלת צבירת אחוזי פנסיה שנתיים המקנה "מנות פנסיה". התוכנית מאוזנת אקטוארית ברמה אישית, "המנות" מחושבות בעת התשלום לגבי כל הפקדה בנפרד, לפי גיל ומין העמית.

זכויות הפנסיה נצברות כשהן צמודות למדד יוקר המחיה מדי חודש בחודשו.

שיטה זאת אינה מחייבת תקופת אכשרה, אולם קיימת פנסיית מינימום בשיעור 5% מהשכר הממוצע במשק.

(3) <u>תוכנית לעמיתים שהצטרפו בתקופה 1-3/95 (עמיתי תקופת הביניים)</u>

תוכנית זו מבוססת על טבלת צבירת אחוזי פנסיה שנתיים המקנה "מנות פנסיה" לפי תשואה של 4.6%. התוכנית מאוזנת אקטוארית ברמה האישית "המנות" מחושבת בעת התשלום לגבי כל הפקדה בנפרד לפי גיל ומין העמית. זכויות הפנסיה נצברות כשהן צמודות למדד מידי חודש בחודשו אך תשלום הפנסיה נעשה בסוף החודש בגין החודש שחלף. אין תקופת אכשרה אך יש דרישה לפנסית מינימום.

<u>קרן סיכון</u>

מטרת קרן הסיכון הינה לצבור עתודות לחיזוקה וביסוסה של קרן הפנסיה.
המקור הכספי של קרן הסיכון הוא מניכוי מעמיתים העוזבים ומושכים את סכום הצבירה שלא כפנסיה חודשית, בשיעורים הבאים:

1. 3% מהצבירה - ממשיכות לפני גיל פרישה.
2. 1% מהצבירה - ממשיכות לאחר גיל פרישה.
3. במקרה מות עמית אין מבוצע ניכוי לקרן סיכון והכספים משולמים במלואם למוטבים (נהנים).

<u>שינויים בדו"ח האקטוארי</u>

מימצאי הדוח האקטוארי ל – 31/12/2009 הצביעו על עודף אקטוארי, ולכן הוחלט להגדיל את זכויות הפנסיה של העמיתים והפנסיונרים כדלקמן:

1. זכויות הפנסיה של העמיתים הפעילים והמוקפאים, שהופחתו בעבר ב – 10%, יוגדלו ב – 2.38% כאשר היתרות הצבורות יישארו ללא שינוי.
2. ההפחתה בפנסיה, על הפנסיה של הפנסיונרים שפרשו לפנסיה עד ל – 6/2009, בשיעור של 1.55% שהייתה צריכה להיות מיושמת ביולי 2010 וביולי 2011 תבוטל.
3. הפנסיות של הפנסיונרים שפרשו מ – 7/2009, שהופחתו ב – 10% בהתאם למנגנון האיזון הקודם, יוגדלו בשיעור של 2.38%.

<u>שינויים בתקנון הקרן</u>

אין.

הסדר הניהול

קרנות הפנסיה והתגמולים של "עמית" מנוהלות באמצעות מוסדות עמית המאוישות ע"י נציגי העובדים, המעבידים והעצמאיים ונציגי חברת הניהול, "הפניקס ניהול קרנות פנסיה וגמולים בע"מ" (שהינה חברת בת של הפניקס הישראלי בע"מ).

חברת התפעול מעמידה לרשות החברה, על חשבונה, את כל העובדים נושאי התפקידים ונותני השירותים וכן משרדים ומערכות תפעול וזאת בתמורה לדמי הניהול ששיעורם נקבע בסעיף 144 לתקנון.

להסדר הניהול ניתן תוקף בפרק ח' בתקנות עמית: (הוראות מיוחדות בתקופת ניהולה של עמית ע"י חברת הניהול), עפ"י אישור האסיפה הכללית המיוחדת מיום 24.12.1992 ואישור הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון מיום 15.3.1993, בהתאם לפירוט להלן:

(1) חברת התפעול רשאית למנות 4 נציגים מטעמה באסיפה הכללית ובמועצה (להלן: "נציגי חברת הניהול").
(2) לנציגי חברת הניהול באסיפה הכללית ובמועצה - 51% (חמישים ואחד אחוזים) מזכויות ההצבעה. וכן הזכות למנות 51% מהדירקטורים.

החברה קבלה ביום 8.1.02 אישור הממונה הדוחה את יישום חוזר פנסיה 2002/4 בכל הנוגע לקרן הפנסיה עמית קופה לפנסיה ותגמולים בע"מ.

הרכב מוסדות עמית

(1) האסיפה הכללית.
(2) מועצת עמית.
(3) נציגות העמיתים.
(4) ועדת השיפוט.
(5) ועדת ההשקעות.
(6) ועדת מאזן.
(7) ועדת ביקורת.

מספר הישיבות שהתקיימו

בשנת 2009 התקיימו 8 ישיבות של מועצת עמית.
(מתוכן 7 ישיבות בפועל וישיבה 1 ללא התכנסות בפועל)

ועדת ההשקעות

פעילות ההשקעה של קרן הפנסיה מתבצעת באמצעות הפניקס השקעות ופיננסים בע"מ, בהתאם להסכם ניהול בין הפניקס השקעות להפניקס פנסיה. החברה מנהלת את השקעותיה באמצעות מנהלי השקעה אשר נקבעים ומבוקרים על ידי מועצת עמית.

ביום 17 בפברואר 2009 אישרה מחלקת פיקוח על גופים מוסדיים את בקשת החברה לאישור הרכב חדש של ועדות ההשקעות של כספי העמיתים/המבוטחים בגופים המוסדיים בקבוצת הפניקס – הפניקס חברה לביטוח בע"מ, הפניקס ניהול קרנות פנסיה וגמולים בע"מ, עמית קופה לפנסיה ותגמולים בע"מ ועמית קופה לפנסיה ותגמולים בע"מ בע"מ, כך שבכל ועדות ההשקעה יכהנו אותם נושאי משרה. ועדת ההשקעה קובעת את מדיניות ההשקעה, מאשרת את תוכנית ההשקעה המוצעת על-ידי הפניקס השקעות קובעת אמות מידה לבחינת יישום מדיניות ההשקעה ומבקרות את יישום המדיניות, והכול בכפוף לתקנות דרכי השקעה ולאישור הדירקטוריון. סמכויות הועדה נקבעות על ידי הדירקטוריון.

ועדת השקעות של החברה מונה 3 חברים, כאשר שניים מתוכם נציגים חיצוניים. מנין חוקי לקיום ישיבות הועדה הוא רוב החברים. הועדה מתכנסת לפחות פעמיים בחודש ובהתאם לצורך. בשנת 2009 קיימה הועדה 54 ישיבות (מתוכן 8 ישיבות ללא התכנסות בפועל).

ניהול ההשקעות מתבצע באמצעות מספר מנהלי השקעות, אשר נתמכים במחלקה כלכלית פנימית ומסתייעים בסקירות ובניתוחים אנליסטיים של בנקים ושל בתי השקעות בארץ ובחו"ל.

<u>שמות העובדים הבכירים בהנהלת הקרן ותפקידיהם בקרן</u>

לקרן אין עובדים והיא מקבלת שירותי תפעול מחברת הניהול.

1. **<u>השימוש בזכויות ההצבעה</u>**

הקרן משתתפת בכל אסיפה כללית של חברה מוחזקת, כאשר על סדר היום עומדות החלטות מהותיות שיש בהן כדי להשפיע באופן מהותי על אחזקות הקרן, כפי שנקבע בנוהל הצבעה באסיפות כלליות, ובהתאם לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (השתתפות חברה מנהלת באסיפה כללית), תשס"ט -2009.

2. **<u>מתכונת כללית לקבלת החלטות על השקעות הקרן</u>**

בקובעה את מדיניות השקעת כספי החברה וכספי הקרנות, ועדת ההשקעות פועלת בהתאם לעקרונות מדיניות ההשקעות, שנקבעת, מעת לעת, על ידי המועצה של החברה, בהתאם לסמכויותיה, וכן בהתאם ובכפיפות להוראות המיוחדות לעניין זה בכל דין.

3. **<u>ניהול תיק ההשקעות</u>**

ניהול השקעות נעשה באמצעות חברת "הפניקס השקעות ופיננסים בע"מ" בהתאם להסכם מחודש פברואר 2007 ואשר חודש ביום 1.1.2009, וזאת בהתאם למדיניות שנקבעה על ידי ועדת ההשקעות ואשר הותוותה על ידי הדירקטוריון.מנהל ההשקעות נתמך במחלקה כלכלית פנימית ובסקירות וניתוחים אנליסטים מבנקים ומבתי השקעות בארץ ובחו"ל. ההשקעות בקופות מבוצעות במגוון מכשירי השקעה בארץ ובחו"ל כגון: מניות, אגרות חוב ממשלתיות, אגרות חוב קונצרניות סחירות ולא סחירות.

4. **<u>הקשר בין ועדת ההשקעות למנכ"ל הקרן ומנהל תיק ההשקעות של הקרן</u>**

קיים קשר מתמיד בין ועדת ההשקעות, ומנהל תיק ההשקעות המשתתף בכל ישיבות הועדה.

5. **<u>המועצה</u>**

העמיתים בוחרים, באסיפה הכללית, גוף (להלן: "המועצה"), אשר חלים עליה כל הזכויות והחובות החלים על דירקטוריון על פי הדין ותקציב החברה.

המועצה תפעל בהתאם לסדרי עבודה שיקבעו על ידה, לפי שיקול דעתה הבלעדי ובכפיפות להוראות הדין. נציגות העמיתים מורכבת מ-2 נציגי מעסיקים, נציג עצמאי, 3 נציגי עובדים, ונציג חברת הניהול ו-2 דח"צים.

חברי נציגות העמיתים:

משפחה ושם	סטטוס	חברה
צור יעקב	נציג העצמאים	יד שרה
קופנס אלכס	נציג העובדים	מזכירות בית יצחק
גלייך יוסי	נציג העובדים	בנק איגוד
שלו נפתלי	נציג מעסיקים	בחן
צוקרמן בן עמי	דח"צ	
אוסין מירי	דח"צ	
אריה אריאלי	נציג חברת הניהול	
אבי אקהאוס*)	נציג חברת הניהול	
אורן אל-און)**	נציג חברת הניהול	

*) סיים את כהונתו במועצה בחודש 11.09
**) החל לכהן כדירקטור החל מחודש 11.09.

6. **ועדת השיפוט**

ועדת השיפוט נבחרת ע"י האסיפה הכללית מידי שנה ומונה 2 חברים.

חברי ועדת השיפוט:

משפחה ושם	מקום עבודה	תפקיד בדירקטוריון
בן ישי משה	משקי חירות	אין
קוכמן דודו	האיחוד החקלאי	נציג העצמאים

7. **ועדת הלוואות**

ועדת ההלוואות קיימה 3 ישיבות בשנת 2009.

חברי הועדה

משפחה ושם	מקום עבודה
אריה אריאלי	הפניקס חברה לביטוח בע"מ
חמוי יעקב	פרי אור

8. **מינויים ונושאי תפקידים עיקריים בחברה**

מנהל כללי	-	אבי אקהאוס
רואה החשבון	-	קוסט פורר גבאי את קסירר
אקטואר הקרן	-	אורזיצר ישעיהו
מבקר פנימי	-	גלי גאנה, רו"ח

גמול לדירקטורים

השנה לא שולמו דרך החברה וקרן הפנסיה גמול לדירקטורים.

(ב) <u>תחומי פעילות עיקריים והשינויים שחלו בהם בתקופת הדוח הכספי, תוך התייחסות לקבוצות ענפים מרכזיות על פי ענפי המשק המבוטחים בקרן הפנסיה</u>.

<u>מספר העמיתים בקרן הפנסיה</u>

ביום 31.12.2009 מניין חשבונות העמיתים בקרן הפנסיה עמד על 3,179 מתוכו 1,278 חשבונות עמיתים פעילים לעומת שנת 2008 בה מניין חשבונות העמיתים בקרן הפנסיה עמד על 3,211 מתוכו 1,315 חשבונות עמיתים פעילים.

(ג) <u>הרכב ההכנסות בתקופת הדוח לפי הפירוט שלהלן:</u>

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
	2009	2008
	אלפי ש"ח	
<u>הכנסות (הפסדים)</u>		
ממזומנים ושווי מזומנים	397	1,288
מהשקעות:		
<u>בניירות ערך שאינם סחירים</u>		
אג"ח מיועדות ממשלתיות	42,496	17,337 *)
אג"ח אחרות לא מיועדות	9,571	12,384
מניות וניירות ערך אחרים	3	-
	52,070	29,721
<u>בניירות ערך סחירים</u>		
אגרות חוב ממשלתיות	(700)	1,355
אגרות חוב אחרות	18,392	(17,056) (**)
מניות וניירות ערך אחרים	32,518	(21,541)
	50,210	(37,242)
<u>בפקדונות והלוואות</u>		
פקדונות		
הלוואות לעמיתים	301	(115)
הלוואות לאחרים	358	51
	842	265
	1,501	201
הכנסות אחרות	201	185 (**)
סיוע ממשלתי ישיר	5,774	3,843
סך כל ההכנסות (הפסדים)	110,153	(2,004)

*)הוצג מחדש, ראה באור 2ה' לדוחות הכספיים.
**) סווג מחדש.

<u>אגרות חוב מיועדות ממשלתיות</u>

אגרות חוב מיועדות ממשלתיות כוללות אג"ח מיועדות ישנות מסוג "מירון" הנושאות ריבית ריאלית שנתית של 5.57% (עבור עמיתים ותיקים) וכן אג"ח מיועדות ממשלתיות חדשות מסוד "ערד" הנושאות ריבית ריאלית שנתית של 5.05% (עבור עמיתי תקופת הביניים)

(ד) <u>התפתחויות או שינויים מהותיים בהסכמי ביטוח משנה בהשוואה לשנים קודמות, והתפתחויות בנושא ביטוח משלים לעמיתי הקרן.</u>

<u>ביטוח משנה</u>

הקרן מפעילה תוכנית פנסיית יסוד בלבד ואינה מבטחת את העמיתים בביטוח משנה.

<u>ביטוח משלים (אבדן כושר עבודה ופטירה):</u>

לצורך הרחבת והשלמת זכויותיהם של עמיתי הקרן חלק מעמיתי קרן הפנסיה מבוטחים על חשבונם בביטוח אבדן כושר העבודה וביטוח חיים לסיכוני מוות. ביטוח זה קיים מינואר 1982 עפ"י הסכם המתחדש מידי מספר שנים בין עמית ובין החברה המבטחת, תמורת פרמיה המשולמת ע"י המעבידים והעובדים.ב-1.1.1997 נחתם הסכם עם "איילון חברה לביטוח בע"מ" לתקופה של 5 שנים. ההסכם הוארך לתקופה נוספת בשינויים שהוסכמו. הפוליסה הועברה לאישור האוצר.

להלן פרטי הכיסויים וסכומי הביטוח:

מקרה מוות	-	60 משכורות חודשיות של "השכר הקובע".
אבדן כושר עבודה מלא	-	פיצוי חודשי בגובה מכפלת "שיעור הפיצוי" ב"שכר הקובע" בנוסף, תשלם חברת הביטוח לעמית מידי חודש סכום השווה ל- 11.5% משכרו הקובע של העובד. כל זאת החל מתום החודש השישי של אבדן כושר העבודה עד לגיל 65.
שיעור הפיצוי	-	3% לכל שנת ותק פנסיוני עד 10 שנות ותק פנסיוני ראשונות ועוד 1.4% לכל שנת ותק פנסיוני נוספת ולכל היותר 65% מהשכר הקובע לביטוח זה. חישוב הפיצוי החודשי לאבדן כושר הן לגברים והן לנשים הינו לגיל 65 כלומר: א. <u>שיעור הפיצוי</u> שיעור הפיצוי מחושב על בסיס הוותק הפנסיוני בקרן הפנסיה עד גיל 65. ב. <u>תקופת התשלום</u> הפיצוי משולם עד גיל 65 לגבר ו- 60 לאשה.
אבדן כושר עבודה חלקי	-	במקרה של נכות חלקית ותמידית הגורמת לאבדן כושר עבודה תמידי בשיעור שבין 50% ל-74% , ישולם סכום חד פעמי בגובה 30 משכורות חודשיות לפי השכר הקובע והמבוטח ימשיך להיות מבוטח על מחצית הפיצוי החודשי שבו היה מבוטח לפני קרות האירוע ובכל מקרה לא יותר מ- 50% מהכנסתו החודשית.

הביטוח מגשר על פער בין זכויות העמיתים בפנסיית יסוד לבין חלק מהזכויות הקיימות בפנסיה מקיפה כאשר אין הקרן נושאת באחריות הביטוחית אלא מהווה גורם המקשר בין העמיתים המבוטחים לבין חברת הביטוח, ללא תמורה.

(ה) **<u>אירועים חריגים מאז הדוח הכספי האחרון, לרבות ארגון מחדש של קרן הפנסיה ו/או החברה המנהלת, אמצעי התייעלות שננקטו, סכסוכי עבודה, שינויים מהותיים בבעלות או בהנהלה, רכישת חברות.</u>**

עמית עומדת בפני שינוי המבנה התאגידי כמתחייב בחוק קופות גמל לרבות שינוי תקנון ההתאגדות ותקנון קרן הפנסיה והתאמתם לשינוי המבני בכפוף לאישור הממונה על שוק ההון.

<u>סיוע ממשלתי</u>

(1) מאחר והקרן הוגדרה על ידי האוצר כקרן פנסיה ותיקה מאוזנת, הממונה על אגף שוק ההון במכתבו לקרן מיום 11 לדצמבר 2003 שתוקן ביום 20 באוקטובר 2004 קבע את עקרונות מדיניות הפיצוי לקרנות אלו בשל הפסקת הנפקת אג"ח מירון כאמור בביאור 1ג' לדוחות הכספיים של הקרן, כדלהלן:

א. קרן פנסיה ותיקה מאוזנת תקבל מאוצר המדינה סיוע כספי, בגין כל שנת כספים משנת הכספים 2004 ואילך, בגין נכסי הקרן הזכאית העומדים כנגד התחייבויות הקרן לעמיתים שאינם עמיתי תקופת הביניים, שיהיה שווה לצירופם של שני אלה:

1. סכום השווה למכפלת שווים המשוערך של נכסי הקרן שאינם איגרות חוב מסוג "מירון" או "ערד", בשנת כספים מסוימת, בשיעור שנתי השווה להפרש שבין התשואה הריאלית השנתית האפקטיבית על איגרות חוב מיועדות מסוג "מירון" לבין 4%.

2. סכום השווה למכפלת שווים המשוערך של נכסי הקרן שהם איגרות חוב מסוג "ערד", בשנת כספים מסוימת, בשיעור שנתי השווה להפרש שבין התשואה הריאלית השנתית האפקטיבית על אגרות חוב מיועדות מסוג "מירון" לבין התשואה הריאלית השנתית האפקטיבית על איגרות חוב מיועדות מסוג "ערד" המוחזקות בידי הקרן.

ב. הסיוע הכספי בגין נכסי הקרן הזכאית העומדים כנגד התחייבויות הקרן לעמיתי תקופת הביניים יהיה שווה לצירופם של שני אלה:

1. סכום השווה למכפלת שווים המשוערך של נכסי הקרן שהם איגרות חוב מסוג "ערד" שהונפקו ביום 1 בינואר 2004 או לאחריו, בשנת כספים מסוימת, בשיעור שנתי השווה להפרש שבין התשואה הריאלית השנתית האפקטיבית על איגרות חוב מיועדות מסוג "ערד" שהונפקו לפני היום האמור לבין התשואה הריאלית השנתית האפקטיבית על איגרות חוב מיועדות מסוג "ערד" שהונפקו ביום האמור או לאחריו.

2. סכום השווה למכפלת שווים המשוערך של נכסי הקרן, בשנת כספים מסוימת, בשיעור שנתי השווה להפרש שבין התשואה הריאלית השנתית האפקטיבית על אגרות חוב מיועדות מסוג "ערד" שהונפקו לפני ה - 1 בינואר 2004 לבין 4%, ובשיעור השווה להפרש שבין 70% לבין השיעור שמהוות אגרות חוב מיועדות מסוג "ערד" מתוך נכסי הקרן העומדים כנגד התחייבויות הקרן לעמיתי תקופת הביניים.

לעניין זה, "עמיתי תקופת הביניים" - עמיתים שהצטרפו לקרן הזכאית בתקופה שמינואר עד מרס 1995.

ג. הסיוע יועבר לקרנות בכל שנת כספים. מנגנון העברת הסיוע לקרנות, ובכלל זה המידע שעל הקרנות יהיה להמציא כתנאי לקבלת הסיוע ומועדי העברת הסיוע,ייקבעו בידי שר האוצר.

ד. ההתייחסות לעניין הפוטנציאל לתנודתיות בתשואת קרנות הפנסיה הותיקות המאוזנות תינתן לאחר מתן המלצות הועדה הציבורית לבחינת אופן השימוש בעתודה הממשלתית המיוחדת להגנה על עמיתי קרנות הפנסיה, ברשותו של פרופ' אמיר ברנע.

(2) תחשיב הסיוע הממשלתי הישיר:

	ליום 31 בדצמבר	
	2009	2008
	אלפי ש"ח	
בגין השנה הנוכחית:		
סך נכסי הקרן בניכוי אגרות חוב ממשלתיות מיועדות עבור עמיתים ותיקים	356,898	236,178
שעור הפיצוי	1.57%	1.57%
סיוע ממשלתי מחושב עבור השנה הנוכחית עבור עמיתים ותיקים	5,602	3,708
סך נכסי הקרן עבור עמיתי תקיפת הביניים	36,495	46,200
שיעור השווה להפרש שבין 70% לשיעור שמהווה אג"ח מיועדות "ערד" בפועל	35%	35%
שעור הפיצוי	1.05%	1.05%
סיוע ממשלתי מחושב עבור השנה הנוכחית עבור עמיתי תקופת הביניים	207	169
סך הכל סיוע ממשלתי מחושב עבור השנה הנוכחית	5,809	3,877
סיוע ממשלתי מחושב שנה קודמת	-	-
סה"כ סיוע ממשלתי	5,809	3,877

2. תיאור הסביבה העסקית

א. מבנה תחום הפעילות והשינויים החלים בו

תחום פעילות הקרן הינו חסכון לזמן ארוך באמצעות קופות גמל. תחום זה מורכב באופן כללי מקופות גמל (בשם החדש קופות גמל לא משלמות) לסוגיהן השונים ומקרנות פנסיה וביטוחי מנהלים, בשם החדש (קופות גמל משלמות). הקרן פועלת בענף משנה של קרנות פנסיה וותיקות, אשר אינן קולטות מבוטחים חדשים משנת 1995 והלאה.
תחום זה קיבל העדפה לאומית באמצעות הטבות מס , במטרה לקדם את החסכון ארוך הטווח וכפתרון להבטחת הכנסה חודשית לפורשים מעבודה בגיל פרישה תחום זה פועל על פי רגולציה רחבה שהתפתחה רבות בשנים האחרונות מתוך מטרה להסדיר את הפעילות ולמסדה בחקיקה ראשית.
החשיפה הגבירה את המודעות של האזרח לכל נושא התשואה, ומגדיל הן את החסכון לטווח ארוך והן את הביקוש לשירותי ניהול נכסים.
במקביל למודעות להבדלים בין התשואות, יהיה צורך להמשיך ולפתח ולקבוע כלים אובייקטיביים לבחינת השוני בין הסיכונים, על מנת שייווצרו כלים להשוואת התשואה של כל אפיק לתשואה של נכסים אחרים בעלי אותו אפיון של סיכון. הרגולטור החל משנת 2009 מחייב את הגופים לפרסם מדד ניהול סיכונים על פי מודל אחיד שאושר על ידי אגף שוק ההון, פרסום מרכיבי תשואה וכן קיימת טיוטא המחייבת את הגוף המוסדי להצהיר על מדיניות ההשקעה שלו ועל יעדי התשואה. פרמטרים אלו יאפשרו לחוסכים להשוות באופן אובייקטיבי את הסיכון הגלום בהשקעות הקופות השונות. כמו כן התחום נפתח לתחרות גדולה ולניידות כספים בין סוגי החסכון לטווח ארוך כתוצאה מפרסום תקנות הניוד המאפשרות למעשה ניוד חלק של כספים בין כל מרכיבי החסכון לטווח ארוך.
לדעת החברה אין השפעה של נושא זה על פעילות הקרן מכיוון שמדובר בקרן פנסיה סגורה הזכאית לאג"ח מיועדות.

ב. תקנות, חוזרים וטיוטות חוזרים עיקריים שפורסמו על-ידי המפקח בשנת 2009 ועד מועד הדוח

תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(הגנה ממשלתית על החסכון הפנסיוני) (הוראת שעה), התשס"ט-2009 (להלן: "תקנות הגנה ממשלתית")

בהמשך לתכנית ההאצה בעקבות המשבר הכלכלי (ראו לעיל), והחלטת הממשלה מיום 14 בדצמבר 2008, לפיה תינתן הגנה ממשלתית על חסכון פנסיוני לעמית שעומד בתנאי הזכאות ושמלאו לו 60 שנים או יותר עד ליום 13 בדצמבר 2011, פורסמו ברשומות ביום 25 בפברואר 2009 תקנות הגנה ממשלתית, שעיקריהן כדלקמן:
עמית זכאי המבקש לממש את ההגנה ולקבל את סכום השתתפות הממשלה, יראו את סכום השתתפות הממשלה כאילו נתווסף לסכום המוגן שנצבר לזכותו בקופת הגמל ואשר לפיו תחושב קצבתו. האמור יחול גם במקרה שבו משיקולים תקציביים יועבר סכום השתתפות הממשלה לקופות הגמל בפריסה של מספר תשלומים או בתשלומים חודשיים.

האמור לעיל יחול גם לגבי עמית זכאי המבקש לממש את ההגנה ואשר החל לקבל קצבת זקנה מהקופה לפני מועד מימוש ההסדר, בשינויים המתחייבים לעניין זה מהחלטת הממשלה.

עיגון התנאי לפיו עמית זכאי המבקש לממש את ההגנה לא יהיה רשאי למשוך את הסכום המוגן ואת סכום השתתפות הממשלה, כולם או חלקם, אלא בדרך של קצבה. האמור לא יחול במקרה שבו רשאי אותו עמית, לפי הדין החל דרך כלל על קופות גמל לקיצבה, למשוך את הסכומים האמורים שלא בדרך של קצבה, ואולם בכל מקרה העמית לא יהיה רשאי למשוך את הסכומים האמורים בדרך של היוון קצבה לסכום חד-פעמי. יצוין כי בהתאם לתקנה 34(ה) לתקנות קופות גמל, עמית שפחת סכום הקצבה החודשית שהוא זכאי לה מהקופה מ-5% מסכום שכר המינימום לחודש, לפי חוק שכר מינימום, התשמ"ז-1987, ישולם לו הסכום שנותר בקופה בסכום חד-פעמי.

חברה מנהלת של קופת גמל לתגמולים או לקיצבה, תשמור את נתוני הסכום שנצבר בקופה ביום 30 בנובמבר 2008 לגבי עמיתים בגיל הפרישה המוקדמת לצורך בדיקת זכאותו של העמית להגנה ולצורך מימושה.

<u>תיקונים בדיווח לעמיתים ולמבוטחים</u>

בחודש מאי 2009 פרסם המפקח טיוטת חוזר בדבר תיקונים בדיווח השנתי ובדיווח הרבעוני לעמיתים ולמבוטחים. מטרת חוזר זה להרחיב את הפירוט הניתן לחוסכים במסגרת הדיווח השנתי לגבי דמי הניהול שגובה הגוף המוסדי, לרבות בדבר שיעור הנחה בדמי ניהול והתנאים לביטול ההנחה כאמור על ידי הגוף המוסדי. בנוסף, מרחיב החוזר את היקף המידע הניתן לחוסכים בדיווח הרבעוני ובשירות אחזור המידע ברשת האינטרנט, על מנת לאפשר להם לבחון את תנאי החסכון הפנסיוני שלהם באופן מקיף יותר ולשפר את יכולת המיקוח שלהם מול הגוף המנהל את החסכון או מול גופים אחרים אליהם ניתן להעביר את החסכון. תחילתו של טיוטת חוזר זה החל בדיווח לרבעון הראשון של שנת 2010.

<u>תיקוני חקיקה מכח חוק התייעלות כלכלית</u>

בחודש יולי 2009 פורסם חוק התייעלות כלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התכנית הכלכלית לשנים 2009 ו-2010), התשס"ט-2009 (להלן: "**חוק ההתייעלות**"). להלן עיקרי התיקונים הרלוונטיים לתחום חסכון ארוך טווח:

בוצע תיקון לפקודת מס הכנסה (נוסח חדש). התיקון עוסק, בין היתר, בביטול המס רווח ההון בשל הפקדות לקופות גמל הוניות שבוצעו בין השנים 2003-2007. ביטול המס הינו על רקע כניסתו לתוקף בשנת 2008 של תיקון מספר 3 לחוק הגמל וביטול האפשרות לחסוך באמצעות קופות גמל הוניות. על פי דברי ההסבר לחוק ההתייעלות, החלטת הממשלה על ביטול מס רווח ההון כאמור נבעה הן בשל הצורך להקטין את העלויות התפעוליות של הגופים המנהלים בגין שימור ההיסטוריה לאורך השנים והן בשל הצורך להקל בנטל המס על חוסכים בקופות גמל לנוכח הפסדים בחסכון הפנסיוני שספגו במהלך שנת 2008. חשוב

במסגרת החוק ההתייעלות בוצע תיקון בחוק הגמל לעניין מגבלות על ניהול קופות גמל על ידי קופת גמל. על פי התיקון נאסר על חברה מנהלת לנהל יותר מקופת גמל אחת מכל סוגי קופות הגמל המפורטים בהוראה.החוק מסמיך את שר האוצר, באישור ועדת העבודה הרווחה והבריאות של הכנסת, לקבוע תנאים לעניין אי תחולת האזור כאמור על חברה מנהלת שמתקיימים לגביה התנאים שקבע. חשוב

בהתאם לחוק ההתייעלות, תוקנה פקודת מס הכנסה (נוסח חדש) ונקבעה הוראת שעה לשנתיים , עד 1 באוגוסט 2011, המאפשרת לקופת גמל להמשיך להנות מהפטור הניתן לה מהכנסה מעסק שאינו בשליטתה ו/או שאין לה בו החזקה מהותית וזאת גם למקרה בו בעקבות ביצוע הסדר חוב, תקבל קופת הגמל אמצעי שליטה, במישרין או בעקיפין בחבר בני אדם ובלבד שקבלת אמצעי השליטה כאמור, תעשה במועד החל בתקופה שתחילתה ביום 1 באוגוסט 2009 וסיומה בתום שנתיים.החוזר חשוב שאלה אם רלבנטי לנו.

<u>בחודש יולי 2009 הודיע המפקח למנהלי הגופים המוסדיים כי בדעתו לקדם הקמה של מסלקה בתחום החסכון הפנסיוני על מנת לייעל את הליכי העבודה הקשורים בהעברת ידע וכספים בשוק החסכון הפנסיוני וזאת על רקע ההתפתחויות בשוק החסכון הפנסיוני בשנים האחרונות.בהוראה ישנו פירוט על תפיקי המסלקה, המפקח קבע את המבנה המומלץ של מסגרת ההתאגדות לצורך הקמת המסלקה והקים לצורך זה צוות היגוי שחבריו נקבעו ובראשו תעמוד נציגת המפקח.</u>

<u>אישור מסלולי השקעה במוצרי חסכון פנסיוני</u>

בחודש אוגוסט 2009 פרסם המפקח טיוטת חוזר בדבר כללים לאישור מסלולי השקעה במוצרי חסכון פנסיוני. במוצרי חסכון פנסיוני מוצעים שפע רב של מסלולי השקעה. לרבים מן המסלולים מדיניות השקעה דומה ואף זהה, ובחלק גדול מהם מנוהלים נכסים בהיקף כספי נמוך. הסדרת כללים לאישור מסלולי השקעה, לרבות הדרישה לאחד מסלולים בעלי מובהקות דומה, עשויה לתרום הן לשיפור איכות ניהול ההשקעות במסלולי ההשקעה והן לצמצום הבעיות התפעוליות של הגופים המוסדיים.לשמותיהם של מוצרי חסכון פנסיוני ושל מסלולי השקעה חשיבות בבואו של פרט לקבל החלטה מושכלת באיזה מוצר חסכון פנסיוני או באיזה מסלול לבחור. בשנים האחרונות עבר שוק החסכון הפנסיוני שינויים רבים הן בשל שינויים בבעלויות על קופות גמל והן בשל רפורמת הניידות שקבעה שניתן לנייד כספי חסכון פנסיוני בין סוגי מוצרי החסכון הפנסיוני השונים.

לנוכח שינויים אלה וכדי להגביר את השקיפות עלה הצורך לקבוע כללים לאישור מסלולי השקעה במוצרי חסכון פנסיוני וכללים לקביעת שמותיהם. תחילתו של טיוטת חוזר זה מיום פרסומו.

<u>מיסוד תשתית בחברות מנהלות של קופות גמל</u>

בחודש אוגוסט 2009 פרסם המפקח חוזר בדבר מערך ניהול ובקרת סיכונים בחברות מנהלות של קופות גמל. מטרת טיוטת חוזר זה מיסוד תשתית בחברה מנהלת להבטחת אלה:
א. ייעוץ אובייקטיבי, מקיף ורציף לדירקטוריון, לועדת ההשקעות, לוועדת האשראי ולהנהלת החברה המנהלת, לגבי כל סיכון מהותי לחסכונות המנוהלים בכל קופת גמל שבניהול החברה המנהלת, הגלום בנכסי ההשקעה המוחזקים כנגד חסכונות העמיתים.
ב. קיומם של כלים, משאבים ובקרות ראויים לזיהוי סיכוני שוק ואשראי הגלומים בנכסי ההשקעה המוחזקים כנגד חסכונות העמיתים בקופות גמל, למדידתם, למעקב אחריהם ולשליטה בהם.
<u>תחילתו של חוזר זה ביום 1 בינואר 2010.</u>

<u>הסדרת תהליכי העברת מידע בין גוף מוסדי לסוכני הביטוח</u>

בחודש אוגוסט 2009 פרסם המפקח חוזר בדבר מבנה אחיד מצומצם להעברת מידע מגוף מוסדי לבעל רשיון. מטרת החוזר הינה, להסדיר את תהליכי העברת המידע בין הגוף המוסדי לסוכני הביטוח, היועצים הפנסיוניים והמשווקים הפנסיוניים, לצורך ביצוע ייעוץ פנסיוני או שיווק פנסיוני ללקוח, ולצורך ייעוץ פנסיוני מתמשך. המידע שיועבר מהגוף המוסדי לבעלי הרשיונות השונים, כאמור בחוזר זה, גובש בשיתוף צוות שכלל נציג התאחדות חברות הביטוח, נציג איגוד קופות הגמל, נציג איגוד קרנות הפנסיה, נציג לשכת סוכני ביטוח, נציג איגוד הבנקים ונציג פורום מנהלי ההסדרים.
<u>תחילתו של חוזר זה ביום 1 בפברואר 2010.</u>

<u>איתור עמיתים ומוטבים</u>

בחודש ספטמבר 2009 פרסם המפקח טיוטת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (איתור עמיתים ומוטבים), התשס"ט-2009.
טיוטת התקנות כוללת בין השאר: הגדרות שונות אשר דורשות התאמות של פנסיה ושל ביטוח, עדכון פרטי זיהוי בסיסיים, פעולות לאיתור עמיתים שהקשר עימם נותק, פעולות לאיתור מוטבים לאחר מותו של עמית, שיעור דמי ניהול. תקנות אלה נכנסו לתוקפן 60 ימים מיום פרסומן.

<u>נוהל איתור עמיתים ומוטבים</u>

בחודש ספטמבר 2009 פרסם המפקח טיוטת חוזר בדבר נוהל איתור עמיתים ומוטבים.
מטרת טיוטת חוזר זה הינה יצירת מנגנון אפקטיבי וישים אצל הגופים המוסדיים, לאיתור עמיתים שהקשר עימם נותק ולאיתור מוטבים לאחר מותו של עמית, וכן יידוע העמיתים או המוטבים כי קיימים כספים להם הם זכאים.
חוק הפיקוח על קופות גמל קובע, בין היתר, כי בניהול נכסי קופת גמל, במתן שירות לעמיתיהן ובמילוי שאר תפקידיה לפי הוראות החוק, תפעל החברה המנהלת באמונה ובשקידה לטובת כל אחד מהעמיתים, תנהג בזהירות וברמת מיומנות שנאמן מיומן היה נוהג בהן בנסיבות דומות, ותנקוט את כל האמצעים הסבירים לשם שמירה על נכסי קופות הגמל שבניהולה ועל הזכויות הנובעות מנכסים אלה.
חובת הנאמנות והחובה לשמור על עניינם של עמיתי קופות הגמל וכן החובה לשמור על עניינם של המבוטחים מחייבת את הגופים המוסדיים לשמור על קשר שוטף ורציף עם כל העמיתים והמבוטחים שאת כספיהם הם מנהלים במטרה לאפשר להם לקבל החלטות מושכלות בזמן אמת באשר לכספם.

<u>תחילתו של טיוטת חוזר זה ביום תחילתן של תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (איתור עמיתים ומוטבים), התשס"ט-2009.</u>

טיוטת חוזר בדבר איסוף מידע סטטיסטי

בחודש אוקטובר 2009 פרסם המפקח טיוטת חוזר בדבר איסוף מידע סטטיסטי אגב טיפול בבקשות למשיכה ולהעברת כספים.
אופן הטיפול של גוף מוסדי בבקשות למשיכת כספים, לקבלת קצבת זקנה ולהעברת כספים משפיע באופן ישיר על יכולתם של העמיתים לקבל החלטות מושכלות לגבי חסכונותיהם ולגבי התנהלותם הכלכלית.
איסוף מידע סטטיסטי כאמור יאפשר פרסום מדדים אשר יצביעו על יעילות הגופים המוסדיים בטיפול בבקשות למשיכת כספים, לקבלת קצבת זקנה ולהעברת כספים, ואלו יהוו כלי נוסף לעמיתים הפוטנציאליים בבחירת הגוף המוסדי עימו יתקשרו.

תחילתן של הוראות חוזר זה ביום 1 בינואר 2010.

טיוטה שנייה בדבר קידוד מוצרי חסכון פנסיוני

בחודש אוקטובר 2009 פרסם המפקח טיוטה שנייה בדבר קידוד מוצרי חסכון פנסיוני.
מטרתה של טיוטה חוזר זו היא לייצר שיטת קידוד אחידה למוצרי החסכון הפנסיוני השונים. בשיטת הקידוד המפורטת להלן ניתן זיהוי חד-ערכי לגופים המוסדיים ולמוצרים בשוק החסכון הפנסיוני.
על גוף מוסדי לציין את קוד מוצר החסכון הפנסיוני בהתאם להוראות טיוטת חוזר זה בכל דיווח שלו לרבות דיווחים לעמיתים, לגופים מוסדיים אחרים, למעסיקים, למנהלי הסדר, לסוכני ביטוח או ליועצים פנסיוניים וכן בכל פרסום לרבות באתר האינטרנט שלו.

חוזר בדבר דוח חודשי של קרנות הפנסיה

בחודש נובמבר 2009 פרסם המפקח חוזר בדבר דוח חודשי של קרנות הפנסיה.
הוראות חוזר זה נועדו להסדיר את מתכונת הדיווח החודשית של קרנות הפנסיה ולקדם את איכות הדיווחים הנשלחים לממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון. כמו כן, לאור שינויים בדרישות הדיווח עודכן הדוח החודשי.
מתכונת הדוח המעודכנת מפורטת בנספח א' לחוזר. סעיפי הדיווח שבוטלו מפורטים בנספח ב' לחוזר.
תחילתן של הוראות חוזר זה בגין הדיווח לחודש ינואר 2010 ואילך.

טיוטת חוזר הוראות דיווח כספי לקרנות פנסיה ותיקות ללא מנהל מיוחד – תיקון אינו רלבנטי לגמל ולפנסיה

בחודש דצמבר 2009 פרסם המפקח טיוטת חוזר הוראות דיווח כספי לקרנות פנסיה ותיקות להן לא מונה מנהל מיוחד- תיקון, המשנה את הוראות חוזר פנסיה 3-3-2006 בדבר ההנחה לגבי שיעור הריבית העתידי (forward rate) לתקופות בטווח הארוך לגביהן לא מפורסמות תשואות לפדיון. לגבי תקופות אלו ייעשה שימוש בשיעור הריבית העתידי של התקופה האחרונה לה מפורסמת תשואה לפדיון ולא יחושב שיעור ריבית עתידי על בסיס שיעור הריבית העכשווי (spot rate) לאותה תקופה. הוראות החוזר תהיינה בתוקף החל מעריכת הדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2009.

התאמת פקודת מס הכנסה לתיקון מס' 3 לחוק קופות הגמל

ביום 22 בדצמבר 2009 התקבל בכנסת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 173), התש"ע-2009 (להלן בסעיף זה: "התיקון"), שמטרתו להתאים את הוראות פקודת מס הכנסה לתיקון מס' 3 לחוק הגמל. התיקון כולל אפשרות להפקיד את מענק הפרישה ברכיב הפיצויים בקופת גמל לקצבה ולהגביל את הסכום, וכן עדכונים לתקרת הזיכויים/ניכויים שניתן לקבל אגב הפקדת כספים.

תקנות, חוזרים וטיוטות חוזרים עיקריים שפורסמו על-ידי המפקח לפני שנת 2009 ונכנסו לתוקף בשנת 2009:

<u>טיוטת חוזר בעניין טיוב נתוני זכויות העמיתים בגופים מוסדיים</u>

בחודש אפריל 2008 פרסם המפקח טיוטת חוזר בעניין טיוב נתוני זכויות העמיתים בגופים מוסדיים. על גוף מוסדי לבצע את כל הפעולות הנדרשות במטרה להבטיח קיומם של מערכות מידע ובסיסי נתונים המכילים נתוני מידע מהימנים, מדויקים, שלמים וזמינים הניתנים לאחזור במהירות ובאפקטיביות. בטיוטת החוזר צוינו הפעולות הנדרשות מהגוף המוסדי לצורך עמידה במטרות המפורטות לעיל בקשר לניהול וטיוב מידע בדבר זכויות העמיתים, וזאת לא יאוחר מיום 31 בדצמבר 2009.

<u>מסמך סוגיות בנושא תיקון מס' 3 לחוק קופות הגמל</u>

בהמשך לתיקון מס' 3 לחוק קופות הגמל, פרסם המפקח ביום 15 באפריל 2008 מסמך בעניין סוגיות בנושא תיקון מס' 3 לחוק הגמל, ביום 20 באוגוסט 2008 פרסם הבהרה לעניין הפקדות כספים של עמית במעמד עצמאי לקופת גמל, וביום 4 במרץ 2009 פרסם הבהרה לעניין משיכה שלא כדין מקופת גמל לא משלמת לקצבה. במסגרת המסמך התייחס המפקח לסוגיות שונות העולות בקשר עם יישום התיקון האמור, כגון הסוגיות הבאות: קביעת כללים לגבי אופן הטיפול בכספים שהופקדו על-ידי עמית עצמאי בקופת גמל לתגמולים, על-ידי עמית שכיר בקופת גמל לתגמולים, ועל-ידי עמית-מעביד לקופת גמל מרכזית לפיצויים החל מתחילת שנת 2008 ועד לכניסת התיקון לחוק לתוקף; קביעת כללים לעניין משיכת כספים מקופת גמל לא משלמת לקצבה שנצברו החל משנת 2008 ואילך; חישוב סכום הקצבה המזערי כהגדרתו בסעיף 23 לחוק קופות הגמל; העברת כספי הפיצויים בקופת גמל אישית לפיצויים על-ידי עובד שפרש; הבהרה בנוגע לרישום צו עיקול; ועוד. יצוין כי ביום 4 ביוני 2008 נשלח מכתב למנהלי חברות הביטוח מהמפקח המבקש לבחון את השפעת התיקון האמור על העתודות לתשלום קצבה בפוליסות ביטוח חיים. במענה למכתב זה מיום 15 בספטמבר 2008 השיבה החברה כי באותה נקודת הזמן אין בכוונתה לבצע שינויים בשיטת חישוב העתודות, אם כי היא עוקבת אחרי מגמות שונות שעלולות להתפתח כהשלכות של תיקון מס' 3 לחוק קופות הגמל, לרבות ההשלכות של העברת הפקדות שנעשו בפוליסות הוניות להפקדות מכוחן יתבצעו תשלומי קצבה על פי מקדמים מובטחים שנקבעו באותן פוליסות.

<u>טיוטת חוזר בעניין מבנה אחיד להעברת מידע בתחום החסכון הפנסיוני – "שפה אחידה"</u>

ביום 22 ביולי 2008 פרסם המפקח טיוטת חוזר שנייה בעניין מבנה אחיד להעברת מידע בתחום החסכון הפנסיוני – "שפה אחידה". בטיוטת החוזר נקבעו הוראות לעניין מבנה נתונים אחיד בעת העברת המידע בין הגופים המוסדיים ומהם לצרכני מידע שונים בתחום החסכון הפנסיוני, לרבות יועצים, משווקים פנסיוניים, מעסיקים או מי מטעמם. הוראות חוזר זה, ככל שייכנס לתוקף, תחולנה על כלל הגופים המוסדיים ותוקפו בינואר 2009.

<u>התאמת מסלול החסכון למאפייני העמית (המודל הצ'יליאני)</u>

ביום 8 ביולי 2009 פרסם הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון טיוטה ראשונה לחוזר העוסק בהתאמת מסלולי החסכון למאפייני העמית. לטיוטה זו צורפה גם טיוטת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(הקמת מסלולי ברירת מחדל), התשס"ט - 2009.
מטרתם של החוזר והתקנות הינה לקבוע את אופן הצטרפות העמיתים למוצרי החסכון השונים בהתבסס על המאפיינים הייחודיים להם, ואת האופן שבו הגופים המוסדיים צריכים לנהוג על מנת להתאים את החסכון לצרכי העמיתים, לאורך כל תקופת החסכון. על הגופים המוסדיים תוטל החובה לקבוע מודל לסיווג כל העמיתים למסלולי ברירות מחדל, ולהגדיר מסלולי השקעות אשר יוגדרו כברירת מחדל ויותאמו לטווח תקופת החסכון במועד ההצטרפות ובמהלך תקופת החסכון. החוזר מחייב התייחסות מיוחדת לחוסכים מגיל 55 ומעלה, מגיל 60 ומעלה, ולמקבלי קצבה. במסגרת התאמת מסלול ההשקעות לטווח תקופת החסכון תבוצע התאמה של רמת התנודתיות והסיכון.

החוזר מאפשר לגופים המוסדיים לנהל בצד מסלולי ברירות המחדל גם מסלולים "מתמחים" אשר מבטיחים חשיפה בשיעור שלא יפחת מ-50% משווי נכסי המסלול, או לאי חשיפה, לאפיק או ענף השקעה מסוים. בטיוטת חוזר נוסף העוסק באישור שמות מסלולי השקעה אף הוגדרה מובהקות החשיפה במסלולי השקעה כ-75% לפחות. על הגוף המוסדי תוטל החובה לבדוק אחת לתקופה כי מסלול ההשקעות שבו חוסך כל עמית מתאים למאפייניו על פי המודל, ולהעבירו למסלול ברירת המחדל המתאים לו, בהודעה מראש, אם לא הודיע העמית אחרת.
בבחינת הישימות של טיוטת החוזר העלו הגופים המוסדיים מספר בעיות. חלקן מתייחס להחלת החובה על תיק קיים, בהתייחס לשינוי בתנאי חוזים קיימים, חלקן מתייחס לתמורות המהותיות שיישום החוזר עלול לייצר בשוק ההון, אחרות לעניין המהותי של החלת החובה על הגופים המוסדיים לסווג את העמיתים, והסתייגויות מהותיות נוספות. נושא זה נמצא בימים אילו בבחינה נוספת באגף שוק ההון ביטוח וחסכון.

3. <u>מצב כספי - ההתפתחויות שחלו בסעיפי המאזן בתקופת הדוח ובפרט בעניינים הבאים:</u>

(א) <u>הסבר לשינויים בהתחייבות הפנסיונית, אם היו, תוך דגש על השינויים שמקורם אינו תקבולים/תשלומים שוטפים בתקופת הדוח</u>

ביום 17 במאי 2007 פרסם הממונה על אגף שוק ההון באוצר את חוזר 2007-3-6 הכולל הוראות להכנת דוחות אקטוארים בקרנות פנסיה על בסיס מערכת הנחות מעודכנת והדוח נערך על בסיס הוראות אלה.

(ב) <u>גירעון, אם קיים, במאזן החשבונאי או במאזן האקטוארי, נסיבות היווצרותו ותכניות הדירקטוריון להשלמתו</u>

הדוח האקטוארי ליום 31 בדצמבר 2009 מצביע על התחייבות אקטוארית בסך 710 מיליון ₪, והעודף האקטוארי מסתכם בכ- 28 מיליון ₪.

(ג) <u>השפעת שינויים בהנחות ובבסיסים האקטואריים, אם היו כאלה, בתקופת הדוח בהשוואה לקרן שקדמה לה</u>

(1) ההתחייבויות הפנסיוניות של קרן הפנסיה מוצגות בהתאם לדוח האקטוארי ליום 31 בדצמבר 2009 שנערך על ידי האקטואר ישעיהו אורזיצר (שנה קודמת-זהה).

(2) להלן הרכב ההתחייבויות באלפי ש"ח:

	2009	2008
	אלפי ש"ח	
התחייבויות פנסיוניות		
התחייבויות צבורות:		
לפנסיונרים	55,740	44,772
למבוטחים פעילים	478,722	453,130**
למבוטחים לא פעילים	154,188	138,884**
סך התחייבויות צבורות	688,650	636,786
זכויות שייצברו בעתיד:		
התחייבויות בגין דמי גמולים הצפויים להתקבל בקרן בעתיד	470,808	420,013
בניכוי:		
ערך נוכחי של דמי גמולים הצפויים להתקבל בקרן בעתיד	(236,344)	(243,047)
ערך נוכחי של הסבסוד באמצעות אג"ח מיועדות מסוג "ערד" שהקרן צפויה לרכוש לאחר תאריך המאזן	(16,189)	(17,724) *
	218,275	159,242
ההפרש בין החישוב החשבונאי לבין החישוב החשבונאי בהתאמת שערוך אג"ח מיועדת מסוג מירון לאומדן השווי ההוגן	(17,953)	(21,892) **
סיוע ממשלתי ישיר:		
ערך נוכחי של הכנסות עתידיות הצפויות מתשלומי הסיוע הממשלתי הישיר לקרן	(206,755)	(199,361)
עודף (גרעון) אקטוארי	28,095	6,163
סך כל התחייבויות פנסיוניות	710,312	583,938

היות ובוצעה הצגה מחדש למספרי ההשוואה לשנת 2008 לא ניתנו תיקונים שנעשו לשנת 2007.

*)הוצג מחדש, ראה באור 2ה' לדוחות הכספיים.

**) סווג מחדש.

(3) הדוח האקטוארי נערך בהתאם לתקנון קרן הפנסיה, הוראות תקנות מס הכנסה, הוראות אגף שוק ההון לעריכת מאזנים אקטוארים בקרנות פנסיה על בסיס מערכת הנחות מעודכנת מיום 17 במאי 2007 ועל פי שיקולי האקטואר. יצוין כי חוות דעת האקטואר מתייחסת ביסודה להתאמת הערכת האקטואר להנחות שנקבעו בעיקרן ע"י הממונה על שוק ההון ולא לנאותות ההנחות עצמן.

הנחות האקטואר כוללות בין השאר:

תוחלת חיים - על בסיס לוחות תמותה חדשים, כפי שנדרשו על ידי אגף שוק ההון.

מחיר הון ריאלי על ההשקעות החופשיות - לפי ווקטור הריביות שפורסם ע"י החברה המצטטת נכון ליום 31/12/2009 בתוספת סבסוד ישיר של המדינה בשיעור של 1.57%. על כספים שהושקעו בעבר באג"ח מסוג "מירון" - 5.57%. על ההשקעות ב"ערד" 4.86% בתוספת סבסוד מדינה בשיעור של 0.71% ובסה"כ 5.57%. הקרן זכאית להשקיע 30% מנכסיה באג"ח ייעודיות.

<u>עליית שכר ממוצעת</u> - של 3% לשנה הן בעבר והן בעתיד עד למועד הפרישה לפנסיה.

<u>הוצאות דמי ניהול</u> -בשיעור 5% מדמי גמולים ומתשלומי הפנסיה ומעמיתים מוקפאים 0.25% מהצבירה או 25 ש"ח הגבוה מבין שניהם.

(4) בדוח האקטוארי, מציין האקטואר, בין השאר, כי:

חישוב שכר קובע – סוגיה זו נוגעת לעמיתים שהצטרפו עד 12/88. השכר הקובע לפנסיה של העמיתים שהצטרפו לקרן עד ה – 31/12/1988 מחושב, בין היתר, בהתחשב בממוצע השכר הריאלי של המבוטח לאורך תקופת חברותו בקרן. בדוח האקטוארי הערכתי את השכר הקובע על בסיס הנחות סבירות (בעת פרישת עמית לפנסיה יחושבו זכויותיו על בסיס הנתונים בפועל). מספר העמיתים השייכים לקבוצה זו הינו - 103 עמיתים פעילים ו- 529 עמיתים מוקפאים כאשר חלקם אינו זכאי לפנסיה.

עמיתי 1-3/1995 - הועברו לקרן מהקרן המקיפה ונכללו בדוח האקטוארי. מנות הפנסיה מחושבות על בסיס איזון אקטוארי אישי בריבית של 4.6%. סיבסוד המדינה לגבי מבוטחים אלה זהה להסדר לגבי יתר המבוטחים אולם ההשלמה הינה לריבית של 5.05% (במקום 5.57% כמקובל לגבי יתר המבוטחים).

הקרן הינה קרן פנסיה וותיקה הסגורה למצטרפים חדשים החל משנת 1995 הפועלת בהתאם לתקנות "עמית" קופה לפנסיה ותגמולים. הקרן מנוהלת ע"י הפניקס ניהול קרנות פנסיה וגמולים בע"מ.
העמיתים הינם מבוטחים שהצטרפו לקרנות הפנסיה בשלושת החודשים הראשונים של 1995 (להלן: תקופת הביניים). בפס"ד אשר ניתן ביום ה-22 בדצמבר 1988 בבית המשפט העליון קובע כי עמיתים שהצטרפו בין ינואר-מרץ 1995 רשאים להיות עמיתים בקרנות הפנסיה לעמיתים וותיקים אולם זכויותיהם ייקבעו לפי פרק עמיתי הביניים בתקנות שאושר על ידי הממונה על אגף שוק ההון, הביטוח וחסכון.
עמיתים אלה הועברו מהקרן המקיפה לקרן היסוד תוך הפרדה מלאה של מנות הפנסיה והיתרות שלהם.

מבנה המאזן האקטוארי – המאזן האקטוארי הותאם בין היתר להוראות הממונה בחוזר פנסיה 2007-3-6 מיום 17/5/2007.

(5) מסד הנתונים של הקרן הוסב בשנות התשעים ממערכת ידנית למערכת ממוכנת, ועבר לאחר מכן מספר הסבות נוספות. במשך השנים אותרו מקרים, בעיקר של מבוטחים שאינם פעילים שנים רבות, שנתוניהם במחשב אינם מושלמים.
יש לציין כי בעת פנייתו או פרישתו של מבוטח כזה נתוניו של המבוטח (פרטים אישיים וכספיים) מאומתים ומבוקרים על פי תיקו/חשבונו האישי.

(6) **<u>איזון הקרן</u>**

מנגנון איזון אקטוארי – בהתאם לתקנות זכויות וחובות העמיתים תקבענה ותותאמנה בהתאם לתוצאות המאזן האקטוארי ככל שיש גרעון אקטוארי בקרן העולה על 5% מסך כל ההתחייבויות של הקרן יש לאזן את הקרן ע"י הקטנת זכויות העמיתים והפנסיונרים.

ממצאי הדוח האקטוארי ל – 31/12/2009 הצביעו על עודף של מעל 3% ולכן המועצה החליטה ביום 09/03/2010 כי איזון הקרן יעשה על ידי:

א. עמיתים שהצטרפו לפני 1.1.89, לרבות מוקפאים, יהיו זכאים בבוא העת לפנסיה על פי התקנות בהפחתה של 7.86% במקום 10%.

ב. עמיתים שהצטרפו מ- 1.1.89, לרבות מוקפאים, יהיו זכאים לפנסיה על בסיס מנות הפנסיה שצברו ושיצברו בהפחתה של 7.86% במקום 10%.

ג. לפנסיונרים שפרשו לפנסיה עד 30.06.09 לא תבוצע הפחתה של 1.55% בחודש יולי 2010 ו -2011. ההפחתה של 1.55% בחודש יולי בכל אחת מהשנים 2012-2014 תישאר בעינה.

ד. לפנסיונרים שפרשו לפנסיה החל מיום 1/7/2009 ועד ליום 30/4/2010 תוגדל הפנסיה בשיעור של 2.38% החל מהפנסיה המשולמת עבור חודש יוני 2010.

ה. מנגנון האיזון לא יופעל על עמיתי הביניים לרבות הפנסיונרים, מאחר והם מאוזנים אקטוארית וצוברים זכויות על בסיס תשואה נמוכה משאר העמיתים.

ו. היתרות הצבורות של העמיתים יישארו ללא שינוי.

ז. אם תוצאות הדו"ח האקטוארי לשנת 2010 יצביע על עודף האקטוארי תהיה המועצה רשאית להגדיל את זכויות העמיתים במלוא שיעור העלייה (ולא רק בשיעור העולה על 3%).

(7) **<u>קרן סיכון</u>**

א. מקור הקרן הוא ניכוי מחברים העוזבים לפני גיל פרישה - 3% מסכום הצבירה ומעוזבים המגיעים לגיל פרישה ומושכים את הסכומים שנצברו כנגד ויתור על פנסיה - 1% מסכום הצבירה. במקרה מות חבר הקרן, לא יבוצע ניכוי לקרן סיכון והכספים משולמים במלואם למוטבים (נהנים).

ב. יתרת הקרן ל - 31 בדצמבר 2009 – 5,813 אלפי ש"ח (2008 – 4,995 אלפי ש"ח).

(8) **<u>קרן זכויות עוזבים</u>**

הקרן כוללת יתרות בסכומים קטנים של עמיתים שפרשו בעבר ולא מימשו את זכאותם למשיכת הכספים.

(9) **<u>סיוע ממשלתי עתידי כולל</u>**

	31 בדצמבר	
	2009	2008
	אלפי ש"ח	
(א) <u>ה ה ר כ ב</u>:		
הערך הנוכחי של הכנסות עתידיות צפויות מתשלומי הסיוע הממשלתי הישיר לקרן	206,755	196,361
ערך נוכחי של הסבסוד באמצעות אג"ח מיועדות מסוג ערד שהקרן צפויה לרכוש לאחר מועד המאזן	16,189	17,724 *)
ההפרש בין החישוב האקטוארי לבין החישוב החשבונאי בהתאמת שערוך אג"ח מיועדות מסוג "מירון" ו "ערד" לאומדן השווי ההוגן	17,953	21,892 *)
	240,897	235,977

*) סווג מחדש

סיבסוד ממשלתי – להלן הערכים המהוונים של סבסודי הממשלה:

א. **סבסוד ממשלתי ישיר** באמצעות השלמת הריבית דהיינו תוספת של 1.57% על השקעות חופשיות ו- 0.71% על השקעות ב"ערד" - 206,755 אלפי ש"ח.

ב. **סבסוד ממשלתי על אג"ח "מירון"** - הערך המהוון של השפעת הפער בתשואה בין התשואה הנקובה באג"ח "מירון" (5.57%) לבין ווקטור הריביות של החברה המצטטת מסתכם ב – 60,698 אלפי ש"ח. ההון במאזן כולל כבר שווי הוגן בסך של 43,475 אלפי ש"ח ולכן הנכסים במאזן האקטוארי כוללים פער 17,223 אלפי ש"ח.

ג. **סבסוד ממשלתי על אג"ח "ערד" שיירכשו בעתיד** - הערך המהוון של השפעת הפער בתשואה בין התשואה הנקובה באג"ח "ערד" (4.86%) לבין ווקטור הריביות של החברה המצטטת מסתכם ב – 16,189 אלפי ש"ח.

(ד) <u>התפתחויות, במשך שלוש השנים האחרונות בסך כל המאזן, בהתחייבות הפנסיונית ובעודף ההכנסות על ההוצאות.</u>

(1)

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
	2009	2008
	אלפי ש"ח	
<u>נכסים שוטפים</u>		
מזומנים ושווי מזומנים	46,421	64,451
חייבים אחרים ויתרות חובה	877	1,860
סיוע ממשלתי ישיר	5,809	3,877
	53,107	70,188
<u>השקעות</u>		
ניירות ערך שאינם סחירים	346,523	344,228*)
ניירות ערך סחירים	307,603	169,049
פיקדונות והלוואות	9,141	5,351
	663,267	518,628
סך כל הנכסים	716,374	588,816

*) הוצג מחדש, ראה באור 2ה' לדוחות הכספיים.

(2)

התחייבויות

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
	2009	2008
	אלפי ש"ח	
זכאים ויתרות זכות	6,062	4,878
התחייבויות פנסיוניות		
התחייבויות צבורות:		
לפנסיונרים	55,740	44,772
למבוטחים פעילים	478,722	453,130**)
למבוטחים לא פעילים	154,88	138,884**)
סך התחייבויות צבורות	688,650	636,786
זכויות שייצברו בעתיד:		
התחייבויות בגין דמי גמולים הצפויים להתקבל בקרן בעתיד	470,808	420,013
בניכוי:		
ערך נוכחי של דמי גמולים הצפויים להתקבל בקרן בעתיד	(236,344)	(243,047)
ערך נוכחי של הסבסוד באמצעות אג"ח מיועדות מסוג "ערד" שהקרן צפויה לרכוש לאחר תאריך המאזן	(16,189)	(17,724)**)
	218,275	159,242
ההפרש בין החישוב החשבונאי לבין החישוב החשבונאי בהתאמת שערוך אג"ח מיועדת מסוג מירון לאומדן השווי ההוגן	(17,953)	(21,892) **)
סיוע ממשלתי ישיר:		
ערך נוכחי של הכנסות עתידיות הצפויות מתשלומי הסיוע הממשלתי הישיר לקרן	(206,755)	(199,361)
עודף אקטוארי	28,095	6,163
סך כל התחייבויות פנסיוניות	710,312	583,938
סך כל ההתחייבויות	716,374	588,816

היות ובוצעה הצגה מחדש למספרי ההשוואה לשנת 2008 לא ניתנו תיקונים שנעשו לשנת 2007 .

*)הוצג מחדש, ראה באור 2ה' לדוחות הכספיים.

**) סווג מחדש.

4. תוצאות פעילות:

(א) ניתוח והסברים לתוצאות העיסקיות והשוואתם לתקופות מקבילות בעבר, התייחסות למרכיבים עיקריים של דוח הכנסות והוצאות, לרבות הכנסות מדמי ניהול, הכנסות מהשקעות ועודף הכנסות על הוצאות.

התוצאות העסקיות

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
	2009	2008
	אלפי ש"ח	
סך כל ההכנסות (הפסדים)	110,153	(2,004)*)**
הוצאות		
דמי ניהול	1,493	1,597**)
הוצאות מסים	104	-
סה"כ הוצאות	1,597	1,597
עודף הכנסות (הפסדים) לשנת הדוח	(108,556)	(3,601)

*)הוצג מחדש, ראה באור 2ה'.
**)סווג מחדש.

(ב) השפעה של תופעות או אירועים מיוחדים על תוצאות הפעילות

ממצאי הדוח האקטוארי ל – 31/12/2009 הצביעו על עודף של מעל 3% ולכן המועצה החליטה ביום 09/03/2010 כי איזון הקרן יעשה על ידי:

א. עמיתים שהצטרפו לפני 1.1.89, לרבות מוקפאים, יהיו זכאים בבוא העת לפנסיה על פי התקנות בהפחתה של 7% במקום 10%.

ב. עמיתים שהצטרפו מ- 1.1.89, לרבות מוקפאים, יהיו זכאים לפנסיה על בסיס מנות הפנסיה שצברו ושיצברו בהפחתה של 7% במקום 10%.

ג. לפנסיונרים שפרשו לפנסיה עד 30.06.09 לא תבוצע הפחתה של 1.55% בחודש יולי 2010 ו -2011. ההפחתה של 1.55% בחודש יולי בכל אחת מהשנים 2012-2014 תישאר בעינה.

ד. לפנסיונרים שפרשו לפנסיה החל מיום 1/7/2009 ועד ליום 31/5/2010 תוגדל הפנסיה בשיעור של 3% החל מהפנסיה המשולמת עבור חודש יוני 2010.

ה. מנגנון האיזון לא יופעל על עמיתי הביניים לרבות הפנסיונרים, מאחר והם מאוזנים אקטוארית וצוברים זכויות על בסיס תשואה נמוכה משאר העמיתים.

ו. היתרות הצבורות של העמיתים יישארו ללא שינוי.

ז. אם תוצאות הדו"ח האקטוארי לשנת 2010 יצביע על עודף האקטוארי תהיה המועצה רשאית להגדיל את זכויות העמיתים במלוא שיעור העלייה (ולא רק בשיעור העולה על 3%).

(ג) <u>השפעת שינויים בהוראות המס, לרבות עקב הסכמים עם נציגות מס הכנסה, על תוצאות הפעולות.</u>

ב-1/1/2000 נכנס לתוקפו חוק ההסדרים (פרטים בפרק 2 סעיף ג' השפעת חוקים תקנות והוראות חדשות על עסקי קרן הפנסיה).

(ד) <u>השפעה של עונתיות על תוצאות פעולותיה של קרן הפנסיה אם היא משמעותית.</u>

דמי הגמולים ששולמו במהלך השנה לחודשים 1/08 ועד 12/08 מתפלגים באופן שווה בכל החודשים פרט לחודשים בהם ההפרשות גבוהות יותר עקב תוספות שכר שבגינם מועברות הפרשות לפנסיה כגון: הבראה, דירוג וכו'.

(ה) <u>שינויים בהיקף דמי הגמולים, תוך התייחסות לדמי גמולים שוטפים וחד-פעמיים.</u>

הקרן אינה מקבלת דמי גמולים חד פעמיים ואין שינוי מהותי בהיקף דמי הגמולים.

(ו) <u>שינויים מהותיים בשיטת חישוב המאזן האקטוארי בהשוואה לתקופה קודמת.</u>

ביום 17 במאי 2007 פרסם הממונה על אגף שוק ההון באוצר את חוזר 2007-3-6 הכולל הוראות להכנת דוחות אקטוארים בקרנות פנסיה על בסיס מערכת הנחות מעודכנת והדוח נערך על בסיס הוראות אלה.

(ז) <u>פרטים בדבר סכום דמי הניהול שנגבו מהמבוטחים תוך הבחנה בין סוגי הקופות</u>

דמי הניהול שגובה החברה המנהלת ממבוטחי הקרן פנסיה הם 5% מדמי הגמולים ומהתשלומים לפנסיונרים. מבוטחים עם חשבונות מוקפאים חויבו בשיעור של 0.25% מהיתרה הנזקפת לזכותם או 25 ש"ח הגבוה מבניהם.

(ח) <u>תשואת הקרן</u>

א.

	תשואה נומינלית שנתית ברוטו	**תשואה ריאלית שנתית ברוטו**
	%	%
תשואה ממוצעת לשנה:		
לשנת 2009	18.37	14.01
לשנת 2008	(2.84)	(7.00)
תשואה ממוצעת לשנה: (1)		
לשנת 2009	16.21	
לשנת 2008	(0.63)	

(1) המועצה בישיבה מיום 30.11.06 החליטה לאמץ את דיווח אקטואר הקופה, לאחר בירור שערך עם אגף שוק ההון, כי חישוב הרווחים למבוטחים לשנת 2005 יתבסס על ההון הצבור ליום 31.12.05 ללא השווי ההוגן. שיעור הרווחים שיחולקו למבוטחים יעשה לפי חישוב כפי שנעשה בעבר ללא השפעת הערך המהוון של שווי הוגן עתידי. האמור יחול גם לגבי העתיד.

5. תחזית זרמי כספים:

תחזית זרמי הכספים של קרן הפנסיה מתשלום וגביית דמי גמולים, הכנסות מפעילות השקעה והוצאות ניהול, התייחסות לתשלומים או תקבולים חריגים מפעולות לא שוטפות כדלקמן:

(א) פדיון מואץ של זכויות עמיתים

החזרת כספים למבוטחים שפרשו בשנת 2009 הסתכמו בסך של 4,762 אלפי ש"ח לעומת סך של 4,454 אלפי ש"ח בשנת 2008.

(ב) נכסים שלגביהם קיים קושי במימוש

אין בידי הקרן נכסים שקיימים קשיים במימושם.

(ג) חובות של מעסיקים ועצמאיים, מבטחי משנה, מבוטחים, יתרות סוכנים וחייבים עסקיים אחרים, שהפיגור בגבייתם עלול להשפיע על תזרים המזומנים של קרן הפנסיה.

היקף החובות של מעסיקים, עצמאים וחייבים אחרים אינו מהותי ביחס להיקף הגביה או ליתרת הנכסים. פיגור בגביית החובות, אם וכאשר יהיה, לא ישפיע מהותית על תזרים המזומנים של קרן הפנסיה.

(ד) גביית חובות ע"י העברת נכסים ולא במזומן

גבית חובות על ידי קרן הפנסיה מתבצעת במזומן.

6. השפעת גורמים חיצוניים:

ההתפתחויות הכלכליות במשק והקשרן למדיניות ההשקעות של הקרן

סביבה כללית והשפעת גורמים חיצוניים על הפעילות

להלן תיאור תמציתי של מגמות, אירועים והתפתחויות בסביבה המקרו כלכלית של החברה שיש להם או צפויה להיות להם השפעה על החברה.

התפתחויות במשק הישראלי

בשנת 2008 החל המשבר הכלכלי העולמי להשפיע השפעה מכרעת גם על המשק הישראלי, לאחר מספר שנים בהן נרשמה צמיחה מהירה, ושנת 2009 נפתחה בחששות כבדים ממשבר פיננסי שיוביל למיתון עולמי מתמשך. עם זאת, נקיטת צעדים חסרי תקדים ושיתוף פעולה בין הכלכלות המובילות בעולם, לצורך האצת הצמיחה הוכיחו את עצמם ובמהלך השנה החלה מסתמנת הצלחה בבלימת ההאטה בשווקים המתפתחים וחזרה לפסי צמיחה בשווקים המתעוררים. גם בישראל, התבדו התחזיות השליליות למיתון עמוק. זאת בזכות נתוני פתיחה חזקים של המשק ברמת הגרעון בתקציב, עודף בחשבון השוטף, יתרות מט"ח גבוהות ורגולציה מקדימה שמנעה משבר במערכת הבנקאית. לאחר תקופת מיתון קצרה של שני רבעונים, עבר המשק ברבעון השני של 2009 לצמיחה מתונה של כ- 1% (במונחים שנתיים) שהואצה ברבעון השלישי לכ- 3% ומוערכת ברמת 4.3% ברבעון הרביעי. על פי אומדני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, בשנת 2009 צמח התוצר המקומי הגולמי בשיעור של כ- 0.5% (ירידה של כ-1.3% בתוצר לנפש) - גידול של כ- 3% ברבעון השלישי של שנת 2009, לאחר עליה של 1.1% ברבעון השני שבאה לאחר ירידה של 3.2% ברבע הראשון של 2009 (בנתונים מנוכי עונתיות[1]). ירידה בתוצר לנפש בשנת 2009 מסתמנת גם במדינות אחרות, אם כי בקצב גבוה יותר. לפי נתוני OECD, ירד במהלך שנת 2009 התוצר לנפש בארצות הארגון ב- 4% בממוצע. בנוסף, בשנת 2009 עלתה ההוצאה לצריכה פרטית ב-1.1%, לאחר עלייה של 3.6% ב-2008 (אך בשל גידול האוכלוסייה ירדה ההוצאה לצריכה פרטית לנפש ב- 0.6%), וכן חלה עליה של 1.7% בהוצאה לצריכה ציבורית, בהמשך לעליה של כ-2.1% בהוצאה לצריכה ציבורית בשנת 2008. לעומת זאת, התאפיינה שנת 2009 בירידה בולטת של 6.6% בהשקעות בנכסים קבועים, וזאת

לאחר עליה של 4.4% בשנת 2008. כמו-כן, חלה ירידה משמעותית של 13.2% ביצוא הסחורות והשירותים, לאחר עליה של 5.2% ב-2008, כשגם התוצר העסקי רשם ירידה קלה בשיעור של 0.4%. נראה כי, הנתונים שלעיל נובעים מהמשבר הכלכלי, אשר הוביל למיתון חריף במהלך הרבעון האחרון של שנת 2008 והמחצית הראשונה של שנת 2009. הירידה בפעילות התבטאה גם בירידה ניכרת של היקף הסחר העולמי כתוצאה מירידה בביקושים. על רקע זה, נקטו ממשלות העולם והבנקים המרכזיים באמצעים לייצוב המשק. במהלך הרבעון השלישי של שנת 2009 חלה התאוששות בפעילות הריאלית, כשבמקביל ממשיכים הממשלות והבנקים לנקוט באמצעים להרחבה כמותית.

בישראל, התפנית בפעילות הכלכלית הייתה מרשימה במיוחד, לאור העובדה שלא הופעלו כמעט תוכניות ממשלתיות לעידוד הפעילות הכלכלית כמו במדינות אחרות, דבר שבא לידי ביטוי גם בתקציב המדינה. החל ממאי 2009 הסתמנה עליה בגביית המיסים ובהתאם בעוד בתחילת 2009 הוערך הגרעון בתקציב המדינה בכ- 6% אחוזי תוצר, מסתמן בסוף השנה כי הגרעון בפועל יהיה נמוך יותר, סביב רמת 5%. בזוית זו נבדלת ישראל ממדינות מפותחות אחרות, שם הגירעונות בתקציבי הממשלה עלו במידה ניכרת עקב צורך הממשלות להזרים נזילות לחברות גדולות ולמערכת הבנקאות, בכדי למנוע את קריסתם.ישראל נבדלה ממדינות העולם גם במצב שוק הנדל"ן, שהיווה שם את אחד ממקורות המשבר עקב מחירי בועה ורמות מינוף גבוהות מאד ששימשו חברות ופרטים לרכישת נכסים. בישראל נרשמה דווקא ב- 2009 עליית מחירים ניכרת במחירי דירות (10-15%) ברוב אזורי הארץ. זו נגזרה מעלות זולה של משכנתאות, משחרור ביקושים כבושים שהמתינו לפתרון אי הודאות ומביקוש מצד רוכשי דירות להשקעה ע"י משקיעים שחיפשו אפיקי השקעה אלטרנטיביים וסולידיים, במיוחד לאור הריבית הנמוכה ששררה במהלך כל השנה.

דוח האינפלציה של בנק ישראל לרבעון הרביעי של שנת 2009 מחזק אף הוא את ההערכה כי חלה תפנית חדה בסביבה הכלכלית והפיננסית בישראל במחצית השנייה של שנת 2009. תפנית זו השתקפה היטב בשוק ההון: מאז תחילת ההתאוששות במחירי הנכסים, בחודש מרץ 2009, עלו מדדי המניות והאג"ח בשיעורים חדים, והגיעו במהלך הרבעון הרביעי של שנת 2009 לרמות שיא – רמתם הממוצעת לפני המשבר, לפי דוח האינפלציה, אכן נראה כי התאוששותה של הפעילות הכלכלית בישראל נמצאת בעיצומה. העלייה בתוצר במהלך הרבעון הרביעי של שנת 2009 (צפוי לעלות ביותר מ-4% לעומת הרבעון השלישי) מסמנת את התבססות הצמיחה של הפעילות הריאלית, שניצניה נראו עוד ברבעון השני של שנת 2009. העלייה בתוצר במהלך השנה, בניגוד לתחזיות המוקדמות והירידה בשיעור האבטלה במהלך הרבעון האחרון של השנה, בניגוד למגמת העלייה שאפיינה אותו החל ממחצית שנת 2008 מהווים אף הם מדד לשיפור בפעילות הכלכלית ותומכים בהערכות בדבר התבססות הצמיחה.

בראיה קדימה המשך התבססות הצמיחה בישראל תלוי במידה ניכרת בהתפתחויות בכלכלה העולמית אם כי לעת עתה ולאור האמור לעיל, תחזית הצמיחה של בנק ישראל ל- 2010 עודכנה כבר כלפי מעלה לרמת 3.5%.

תעסוקה ואבטלה – שוק התעסוקה נוטה מטבעו להגיב בפיגור לשינויים במצב כלכלי. עם זאת, גם בו ניכרים סימנים ראשונים לתפנית, ונראה כי ההתאוששות בפעילות הריאלית החלה לתת בשוק העבודה את אותותיה. המשבר הכלכלי בשלהי שנת 2008 הביא להאטה בשוק העבודה. בחודשים אוקטובר ונובמבר 2008 מספר העובדים שנפלטו מעבודה עלה על מספר הנקלטים בעבודה, לראשונה מאז שנת 2003. העלייה בשיעור האבטלה נמשכה גם בתחילת שנת 2009, אך במהלך הרבעונים השני והשלישי של שנת 2009 החלה להסתמן יציבות בשוק העבודה בישראל ואף ירידה קלה בשיעור האבטלה. אם במהלך 2008 ותחילת 2009 נרשמה עליה באבטלה עד רמת 8.1% , מאמצע הרבעון השלישי החלה מסתמנת יציבות ואף ירידה קלה לכדי שיעור אבטלה של 7.7% בסוף השנה. מסקר החברות שנערך על-ידי בנק ישראל עולה כי במהלך הרבעון השלישי של שנת 2009 עלה הביקוש לעובדים, לראשונה אחרי שנה של ירידה בביקוש. על-פי סקר כח אדם, ירד במהלך הרבעון השלישי של שנת 2009 מספר המובטלים בכ-3,000 איש, בעוד מספר המועסקים עלה בכ-18.6 אלף. העלייה במספר המועסקים התרכזה בעיקר בתחום נותני השירותים וביטאה עלייה חדה של מספר מועסקים במשרה מלאה וירידה של מספר המועסקים במשרה חלקית. התפנית בוק העבודה התבטאה גם בעלייה בסך תשלומי השכר במשק. השכר הריאלי הממוצע למשרת שכיר עלה במהלך הרבעון השלישי של שנת 2009 ב0.6% ביחס לרבעון השני, כאשר הענף היחיד שרשם עליית שכר הינו ענף הבנקאות, הביטוח והפיננסים (עלייה של כ-6.9%).

נתונים אלו טובים מהותית מאלו שנרשמו בארה"ב ואירופה שם האמיר שיעור האבטלה אל מעל 10%. בהתאם לאמור לעיל, עדכן בנק ישראל כלפי מטה את התחזית לשיעור האבטלה לסוף 2010 לרמת 7.1%.

.

<u>שער חליפין, אינפלציה וריבית</u>

שער חליפין – ככלל, העודף הקיים בחשבון השוטף בישראל מאז שנת 2003 דוחף להתחזקות השקל. העמידה המוצלחת של כלכלת ישראל בנזקי המשבר העולמי היוותה גורם משיכה למשקיעים זרים ותרמה גם היא להתחזקות השקל. מעצם היות ישראל כלכלה מוטת יצוא, ראה בנק ישראל מחובתו לדאוג גם לשע"ח במטרה לשמור על תחרותיות היצוא הישראלי. לפיכך, במהלך שנת 2009 ביצע רכישות מט"ח בהיקפים ניכרים, גם לאחר שבחודש אוגוסט 2009 הכריז על הפסקת מדיניות הרכישות היומיות ברמת 100 מיליון דולר ליום, שהופעלה מסוף שנת 2008. רכישות אלו הביאו לכך שרמת יתרות המט"ח של ישראל הגיעה לשיא ובנובמבר 2009 עמדה על כ- 61.5 מיליארד דולר. במהלך שנת 2009, רשם שע"ח דולר/שקל תנודות רבות כאשר ברבעון השני נרשם תיסוף חד שהביא את שערו עד לרמת 4.22 ₪ (באמצע אפריל) ומאז החל להיחלש וסיים את השנה ברמת 3.77 ₪. בסיכום שנתי, התחזק השקל מול הדולר ב- 0.7% ונחלש מול היורו ב- 2.7%.

בהתאם לשינויים שהיו בשערי החליפין הנהלת הקופה וועדת ההשקעות קבעו את תמהיל החשיפה למט"ח.

אינפלציה – שנת 2009 הסתיימה בשיעור אינפלציה של כ- 3.9% - מעל יעד האינפלציה - וזאת לאחר שבשנת 2008 עלה מדד המחירים לצרכן בשיעור של 3.8%, מעבר לגבול העליון של האינפלציה. לאור הציפיות להאטה בתחילת שנת 2009, רמת האינפלציה בפועל בישראל הפתיעה כלפי מעלה וזאת בשל שני גורמים עיקריים: התייקרות מחירי הדיור (תרומה של כ- 1.2%) ומחירי האנרגיה (תרומה של כ-1%) ועלייה במיסים עקיפים (מע"מ, היטל בצורת ודלק – תרומה של כ- 1.2%). יצוין כי שיעור האינפלציה של שנת 2009 מבטא גם את עליות המחירים הזמניות, בעיקר ברבעון השלישי של שנת 2009, אשר נבעו מהתערבות ממשלתית ותרמנו לעליית שיעור האינפלציה ב-1.1%. בניכוי עליה זו, עלה שיעור האינפלציה במהלך שנת 2009 ב-2.8%. הציפיות לאינפלציה הנגזרות משוק ההון ל- 2010 עומדות, נכון לסוף שנת 2009, על כ- 2.5-3%.

ועדת ההשקעות עקבה אחר השינויים במשק ובשוק ההון, ובהתאם לכך קבעה את תמהיל השקעות באפיק הצמוד ובאפיק הלא צמוד, ואת המח"מ.

ריבית – לאור הציפיות להאטה במשק, הפעיל בנק ישראל מתחילת שנת 2009, בדומה לבנקים מרכזיים אחרים בעולם, מדיניות מוניטרית מרחיבה. רמת הריבית במשק ירדה במהלך חודש אפריל 2009 לשפל של 0.5% והוחזקה ברמה זו עד חודש ספטמבר, אז הועלתה ל- 0.75% ובחודשים דצמבר 2009 וינואר 2010 הועלתה בשתי מנות של 0.25% בכל פעם לרמת 1.25%. ההחלטה להעלאת הריבית הושפעה מכך שהאינפלציה בפועל נמצאה מעל הגבול העליון של יעד בנק ישראל (3%) ומהנתונים שהצביעו על התפנית הכלכלית במשק. זאת ועוד, החשש מהיווצרות לחצים אינפלציוניים, שכבר החלו מורגשים בשוק הדיור, לא תמכו בשימור מדיניות כה מרחיבה. בצעד זה, היה בנק ישראל אחד מהראשונים בעולם שהחל בתהליך קיפול הצעדים לעידוד הכלכלה, שהופעלו עקב המשבר הפיננסי. להעלאת הריבית בישראל, בעוד בארה"ב ובאירופה נשמרת ריבית נמוכה, הייתה השפעה על האצה במגמת התחזקות השקל ובנק ישראל נאלץ לשוב ולהתערב במסחר במט"ח במהלך חודש ינואר 2010.

ועדת ההשקעות של הקופה עקבה אחר התפתחויות הריבית בארץ ובעולם והתאם לכך החליטה על השקעות הקופה.

בעקבות המיתון העולמי העמוק, שהגיע לשיאו בסוף שנת 2008 ונמשך ברבעון הראשון של שנת 2009, שנת 2009 נפתחה בחששות כבדים לגבי מצב הכלכלה העולמית. על-כן, ננקטו צעדי התערבות מקרו-כלכליים נרחבים ומתואמים בין מדינות ה-G20 בתחומים המוניטרי, הפיסקלי והפיננסי. עם העמקת התוכניות החלה מסתמנת ברבעון השלישי מגמה של התייצבות בכלכלה העולמית ומרבית המדינות המפותחות הציגו מעבר לצמיחה. התוצר בארצות הברית צמח ב- 0.9% במונחים רבעוניים במהלך הרבעון השלישי של שנת 2009 בהשוואה לרבעון השני (3.5% בשיעור שנתי) של השנה, וזאת לאחר ארבעה רבעונים רצופים בהם התוצר ירד בשיעור מצטבר של 3.8%. הצמיחה ברבעון השלישי נשענה על עליה בצריכה הפרטית, חידוש מלאים בתעשייה ועלייה בייצור התעשייתי, אך גם על עליה ברכיבים חד פעמיים כגון רכישת כלי רכב חדשים במסגרת תוכנית CASH FOR CLUNKERS. התוצר בגוש היורו צמח בשיעור של 0.4% ברבעון השלישי של השנה בהשוואה לרבעון השני.

התערבות הממשלות הצליחה להשיב את אמון הציבור בחוזקה של מערכת הבנקאות ובהתאם מרווחי האשראי הצטמצמו והתחדשו הנפקות האשראי החוץ בנקאי בהיקפים נרחבים. שוקי המניות אופיינו

בעליות שערים חדות שהחלו בחודש מרץ ותרמו גם לשיפור במדדי אמון הצרכנים. השיפור בפעילות הכלכלית בלט יותר במדינות המתפתחות במזרח אסיה ובייחוד בסין ששבה לצמוח בקצב של כ- 9% ברבעון השלישי של שנת 2009 לעומת תקופה מקבילה אשתקד.

במהלך רוב שנת 2009, האינפלציה בארצות הברית ובאירופה הייתה שלילית כשאחת הסיבות לירידת שיעור האינפלציה הייתה ירידת מחיר הנפט מרמות השיא בקיץ 2008. במהלך הרבעון הרביעי של השנה, סביבת האינפלציה בארצות הברית ובאירופה חזרה להיות חיובית, אך נשמרה עדיין נמוכה כששיעור האבטלה הגבוה והניצולת הנמוכה של ההון בתעשייה פועלים למיתון הלחצים האינפלציוניים. נתונים אלו השפיעו על החלטות הבנקים המרכזיים בארצות הברית ובאירופה לשמר ריבית שפל במהלך כל שנת 2009. בראיה קדימה וכלקח ממקרה יפן במהלך שנות ה- 90 של המאה הקודמת, מוערך כי הבנקים המרכזיים ידחו ככל האפשר את העלאת הריבית במטרה להימנע מפגיעה בסימני הצמיחה, עקב העלאה מוקדמת מדי של הריביות בעולם ועל-כן, רמתן הנמוכה ויוצאת הדופן של הריביות בעולם צפויה להישאר בעינה עד אמצע שנת 2010.

למרות סימני ההתייצבות במחצית השנייה של שנת 2009 המשיכו להיחשף גם נתונים שהראו שהמשבר עדיין לא מוגר במלואו. דוגמה לכך ניתנה באירוע כשל האשראי בדובאי ובקשיים המחריפים במדינות כמו יוון, אירלנד וספרד הסובלות מגירעונות מאמירים ושיעורי אבטלה גבוהים. סיכון האשראי במדינות אלו נמצא במגמת עליה ובא לידי ביטוי בעליית מרווחי האשראי ובהורדות דירוג מצד סוכנויות הדירוג. מצבן של כלכלות אלו מקרין על מצב האיחוד האירופי כולו בהווה אך עלול לייצר פוטנציאל לבעיות גם בשנת 2010, במיוחד אם תידרש מצידן הזרמה תקציבית כלשהי. עוד יש להזכיר את בריטניה שהינה המדינה היחידה מבין הכלכלות המובילות שהמשיכה להתכווץ ברבעון השלישי כאשר הסיבות למצבה הקשה נעוצות במצב הסקטור הפיננסי ובהמשך ההאטה בשוק הנדל"ן.

ברמת השווקים המתעוררים ניתן לומר שרובם צלחו את המשבר הגלובלי בהצלחה. הם נפגעו, אך למעט הכלכלות במזרח אירופה, הפגיעה בהן הייתה קלה יותר וקצרה יחסית. כלכלות אלו, בראשן, סין, ברזיל, רוסיה והודו נפגעו מהירידה בביקושים לתוצרתן במדינות המפותחות אך בזכות התרחבות הביקושים המקומיים, רשמו צמיחה והחלו מסתמנות כקטרי הצמיחה הגלובלית במחזור העסקים החדש. בהתאם, בחלקן נרשמה לקראת סוף שנת 2009 שינוי במדיניות המרחיבה שננקטה בתחילת השנה תוך עליית ריבית, שינוי באופי התמיכה במערכת הבנקאית ועוד.

לאור הנתונים המעודדים, שינו גופים כלכליים מובילים בעולם את תחזיות הצמיחה שלהם לשנת 2010, שעתה עומדות על כ- 3-4% בארצות הברית, כ- 1.5-2% בכלכלת הגוש האירופי ובמדינות המתפתחות על כ- 5-6%. יחד עם זאת מודעים גורמי הממשל לשבירות הצמיחה החזויה כאשר נקודת המבחן של המשק העולמי בשנת 2010 תהיה ניהול נכון של אסטרטגיית היציאה מהתמיכות הממשלתיות המסיביות לעידוד הצמיחה, שיושמו בארה"ב ובאירופה. המשך ההרחבה הפיסקלית, מועד תום הסיוע, השלכות הפסקת הזרמת הכספים והעלאת הריבית על המשך הצמיחה, הריפיון בשוק העבודה ומצבם השברירי של בנקים רבים משמרים עדיין אי ודאות גדולה. גירעונות עתק שנוצרו עקב תוכניות תמיכה אלו מוסיפים לתחושת אי הודאות כאשר סוכנויות הדירוג דנו במהלך שנת 2009 לראשונה באפשרות שארצות הברית ובריטניה יאבדו את דירוג האשראי המושלם ברמת AAA. התנהלות שתי כלכלות אלו והצעדים שינקטו להפחתת הגרעון בתקציב בשלוש השנים הקרובות עשויים להיות בעלות השפעות מהותיות על השווקים הפיננסים בעולם.

הגרעון הכבד בתקציב ארצות הברית תרם להיחלשות הדולר והליש"ט בעולם במהלך שנת 2009 ולהתחזקות היורו. בסיכום כל שנת 2009 התחזק היורו למול הדולר בשיעור של כ-2.5% ולמול הליש"ט בכ- 10.4%.

<u>שוק ההון בישראל</u>

חברות הביטוח, קרנות הפנסיה, קופות הגמל והחברות הפועלות בשוק הישראלי, ובכללן החברה, משקיעות חלק ניכר מתיק הנכסים שלהן בשוק ההון המקומי. לתשואות באפיקים השונים בשוק ההון יש השלכה מהותית על התשואה המושגת עבור לקוחות החברה וכן על רווחיות החברה.

המשבר העולמי במהלך המחצית השנייה של שנת 2008 הביא עימו לפגיעה עמוקה בשוק ההון ובסיכום שנת 2008 רשמו המדדים המובילים ירידות חדות. המגמה השתנתה בבירור במהלך שנת 2009, כאשר בבורסות העולם נרשמו עליות שערים וגיוסי ההון התחדשו. גם בישראל נרשמו עליות במחירי המניות, פחתה פרמיית הסיכון של אגרות חוב קונצרניות וגיוס ההון החוץ בנקאי גדל. מגמה זו המשיכה ואף התחזקה ככל שהשנה הלכה והתקדמה. ההפתעה החיובית לגבי מהירות התאוששותן של הכלכלית מהמשבר ומכך שישראל צלחה את המשבר בנזקים אפסיים, השתקפו בבירור בשוק ההון. ירידת הריבית לרמת 0.5% באפריל שיצרה ריבית ריאלית שלילית, היותה כשלעצמה כר פורה לנכונות המשקיעים

להגדיל את רכיבי הסיכון בתיקי ההשקעות שלהם, דבר שבא לידי ביטוי בתשואות פנומנאליות בשוקי החוב והמניות. כבר בתחילת השנה רשמו השווקים בישראל עליות בעוד בארה"ב ובאירופה נרשמו ירידות חדות, זאת בין השאר על רקע גילוי מצבורי הגז העצומים מול חופי חיפה, שהציתו את דמיון המשקיעים ומהווים נכס אסטרטגי לישראל בראיה ארוכת טווח. בסיכום שנת 2009 רשמו מדדי המניות המובילים עליות חדות - מדד ת"א 25 עלה ב- 74.9%, מדד ת"א 100 עלה ב-88.8% ומדד ת"א 75 זינק בשיעור של 149.8%. מדד יתר 50 עלה ב- 147% ומדד יתר 120 עלה ב- 131.2%.

ברמה הענפית, מדד ת"א נדל"ן 15, עלה 125.2%, מדד מניות הטכנולוגיה, תל-טק 15, סיים בעליה של 84.1%, ואילו מדד הבנקים עלה ב- 114%. התפתחויות אלו ביטאו את העליות הצפויות ברווחיות החברות, לנוכח ההבנה שהמשבר בישראל אינו עמוק כפי שהוערך בתחילה ואת הירידה באי הוודאות סביב מצב הכלכלה.

ועדת ההשקעות עקבה אחר השינויים בשוק ההון. הקופה מחזיקה במניות הנסחרות במדד המניות ת"א 100. הועדה, מתוך רצון לשמור על תנודתיות מתונה בתיק ההשקעות, החליטה גם בשנת 2009 להישאר ברמת החזקה נמוכה במניות (פחות מ-10%).

פתיחת שוק ההון מהר מהחזוי לגיוסי חוב חדשים בא לידי ביטוי גם בשוקי החוב תוך ירידה חדה בתשואות אגרות החוב של החברות ובצמצום מרווחי הסיכון שדרשו המשקיעים למול אג"ח ממשלתי. הדבר בא לידי ביטוי בעליות חדות במדדי התל בונד שחלקם אף עבר את רמתו טרום המשבר בסוף 2007. מדד תל בונד 20 עלה ב- 21.6%, מדד תל בונד 40 (הכולל פרופיל חברות מעט מסוכן יותר) עלה ב- 44.1% ומדד תל בונד 60 עלה ב- 30.5%.

תחום אגרות החוב הממשלתיות נהנה במהלך שנת 2008 מביקושים עקב מגמה של בריחה לאיכות. עודף פדיונות על גיוסים וירידת הריבית במשק לצד אינפלציה חיובית, יצרו סביבת ריבית ריאלית שלילית שתמכה בשנת 2009 גם באגרות החוב הממשלתיות ואפשרה ירידה נוספת ברמת התשואות לכל אורך העקום. בתחילת השנה, נפתח עקב המשבר פער גבוה בין התשואות לפדיון של אג"ח הממשלתיות הארוכות לבין אלו הקצרות. התערבות בנק ישראל בשוק זה דרך רכישת אג"ח ארוכות שיושמה עד חודש אוגוסט 2009, נועדה לייצב את התשואות לפדיון בשוק האג"ח ולהזרים נזילות לשוק. בפועל, התשואות הארוכות כמעט ולא הושפעו ממהלך זה בעוד תשואות אג"ח הקצרות ירדו באופן משמעותי עקב הורדת הריבית. בסוף שנת 2009, ארבעה חודשים לאחר סיום מעורבות בנק ישראל, ניכרה השתטחות של עקומי התשואות – עליה בחלק הקצר תוך יציבות בארוכות שהושפעה גם מהתגברות הציפיות לעליה בריבית. בראיה של השנה כולה ביצועי האג"ח ארוכות הטווח היה טוב מביצועי האג"ח הקצרות. מתחילת השנה, תשואת האחזקה על אג"ח מסוג שחר עם טווח של עד שנתיים לפדיון היתה 1.1% , תשואת האחזקה של אג"ח למח"מ 5-2 שנים היתה 1.7% ותשואת האחזקה של אג"ח לטווח של 5 שנים ויותר היה 3.3%. השתטחות עקום התשואות (הצמוד והשקלי) באה לידי ביטוי בירידת הפער שבין התשואות הארוכות (8-10 שנים לפדיון) לבין התשואות הקצרות (2-1 שנים לפדיון) משיא של 3.8% בחודש יוני 2009 באג"ח השקליות לכ- 2.6% בסוף חודש דצמבר. באגרות החוב הצמודות למדד שיפוע העקום ירד מרמה של 3.4% בחודש יוני 2009 לכ- 3% בחודש דצמבר 2009.

<u>שוקי הון בעולם</u>

כהמשך למשבר הכלכלי של שנת 2008, שנת 2009 נפתחה בשוקי העולם בירידות, אך בחודש מרץ 2009, לאור ההתאוששות ולאור ההערכה שהרע מכל כבר מאחור, החלה מגמת עליות שאפיינה את מרבית חודשי השנה. בעוד בשווקים המתפתחים סימני המשבר החלו לפוג במהירות רבה יותר, בשווקים המפותחים נמשכה אי הודאות ונתונים שליליים וחיוביים פורסמו במקביל ובאופן תדיר. מצב זה תמך בביצועים חזקים יותר של שוקי ההון במדינות המתפתחות על פני אלו במדינות המפותחות.

בסיכום שנת 2009 רשמו המדדים המובילים עליות. בארצות הברית עלה מדד הדאו ג'ונס בכ- 18.8% בסיכום שנתי, אך בכ- 60% מהשפל שנרשם בחודש מרץ 2009 ; מדד הנאסד"ק עלה בכ- 43.9% ומדד ה-S&P500עלה ב- 23.5%. מדד MSCI העולמי עלה בכ- 27% ומדד MSCI לשווקים מתפתחים עלה בכ- 74.5%. באירופה עלה מדד היורו סטוקס 50 ב-21% ; מדד הקאק (צרפת) ב- 22.3% ; מדד הפוטסי של לונדון עלה ב- 22.1% ; ומדד הדאקס הגרמני עלה ב- 23.8%. ביפן עלה מדד הניקיי ב- 19%, ומדד CSI 300 הסיני עלה בכ-96.7%, לעומת ירידה של 65.9% בשנת 2008. מדד ההאנג סנג בהונג קונג עלה ב- 52% לעומת ירידה של 48% בשנה הקודמת.

ועדת ההשקעות החליטה על מדיניות השקעות לעניין נכסי אשראי הקובעת, בין היתר, את אחוזי החשיפה המותרים לפי סוגי הנכסים ודירוגם, כך שההשקעה בנכסי אשראי הניבה תשואה גבוהה יותר מההשקעה באג"ח ממשלתיות.

כתוצאה מהמשבר בשוק האג"ח בשנת 2009, ניצלה הקופה הזדמנויות להשקעה באג"ח בדירוגים גבוהים ובתשואות גבוהות.

הקופה פעלה לשמירה על מח"מ תיק אג"ח לטווח זמן בינוני.

תגובת המדינה למשבר הכלכלי

כאמור לעיל, בשנת 2008 החל המשבר הכלכלי העולמי להשפיע השפעה מכרעת גם על המשק הישראלי, ובתחילה על שוקי ההון ועל מערכות האשראי הבנקאי והחוץ בנקאי. לאור זאת, בחודש דצמבר 2008 אישרה ועדת הכספים של הכנסת את "תוכנית ההאצה", חבילת צעדים להתאמת הפעילות במשק נוכח המיתון העולמי ולחיזוק שוק ההון הישראלי.

בנוסף לפעולות הממשלה, במהלך שנת 2009 המשיך בנק ישראל במדיניות מוניטרית למיתון השפעת המשבר הכלכלי העולמי על השווקים הפיננסיים והריאליים בישראל. המדיניות הופעלה באמצעות שני כלים – קביעת הריבית על מקורות הבנקים ורכישות מטבע חוץ. החל מסוף שנת 2008 ועד לתחילת הרבעון הרביעי של שנת 2009 פעל בנק ישראל להפחית בתהליך הדרגתי וזהיר את הריבית. בחודש ספטמבר 2009, עם הצטברות סממנים כי ההתאוששות מהמשבר הכלכלי נמשכת, החל בנק ישראל להעלות את הריבית בקצב איטי תוך איזון בין המשך התמיכה בהתרחבות כלכלית לבין שמירה על יציבות מחירים לאורך זמן. כמו-כן, בנק ישראל היה פעיל, החל מחודש מרץ 2008 בהסדרת שוק מטבע החוץ במטרה להגביר את החוסן הפיננסי של המשק באמצעות הגדלת יתרות מטבע החוץ ולמתן את השפעות המשבר העולמי על הפעילות המקומית בארץ.

צעדי אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון בעקבות אירועי המשבר העולמי

ביום 24 במרץ 2009 פרסם המפקח מסמך שעניינו "צעדים בשוק החסכון הפנסיוני בעקבות אירועי המשבר העולמי" הסוקר צעדים שונים הננקטים על-ידי אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון במשרד האוצר במטרה לספק הגנה טובה יותר על כספי החוסכים. על צעדים אלו נמנים הצעדים הבאים: התאמת סיכון ההשקעות למאפייני הלקוח (יישום מודל חסכון פנסיוני מותאם גיל, לפיו ככל שהחוסך מבוגר יותר, כך כספו ינותב להשקעות סולידיות יותר). צמצום מספר מסלולי ההשקעה במוצרי החסכון הפנסיוני (ביטול מסלולים כלליים, מיזוג מסלולים מתמחים בעלי תמהיל דומה, פרסום הוראות וכללים לקביעת שמות לקופות גמל ולמסלולי השקעה בפוליסות ביטוח ובקרנות פנסיה) בכדי לאפשר השוואה נכונה ועניינית יותר של המסלולים על-ידי החוסכים; מעבר לפרסום תשואה שנתית של מוצרי החסכון הפנסיוני ואיסור על פרסום תשואות לתקופה קטנה מ-12 חודשים בכדי לאפשר לחוסך לבצע השוואה והחלטה מושכלת יותר בדבר השקעתו בכל הקשור לביצועי המוצרים; חיוב בדיווח על דמי הניהול בדוח הרבעוני לחוסך בכדי לאפשר לציבור החוסכים לבחון את תנאי החסכון הפנסיוני באופן מקיף יותר; קביעת סטנדרטים למערכי שירות הלקוחות והגברת הנגישות לחוסכים (הגדרת לוחות זמנים למתן מענה בגין פניות חוסכים, חיוב בתיעוד ובשמירת מידע, מתן אישור בכתב למבוטחים על ביצוע פעולות ונקיטת צעדי אכיפה נגד גופים שיחרגו מההוראות); פרסום מדיניות השקעה צפויה, כך שהחוסך יוכל לבחור מראש את גוף החסכון הפנסיוני המתאים לו; הפעלת קופות גמל בניהול אישי, כך שהחוסך יוכל לנהל את כספי החסכון שלו בעצמו; התאמה בין תגמול מנהלי ההשקעות בגופים מוסדיים לבין ביצועי הגופים בטווח הארוך כך שמדיניות התגמול של המנהלים תעלה בקנה אחד עם טובת החוסכים; איסור השקעה באגרות חוב ללא קבלת מידע מינימאלי וחיוב כי כל השקעה כזו תחויב בקבלת אינפורמציה מינימלית שעונה לתנאים מסוימים, הן מבחינת האיכות והן מבחינת זמן קבלת האינפורמציה לפני ההשקעה עצמה; שטר נאמנות לדוגמה אליו יצטרכו להתייחס לפני רכישת אגרות חוב להסדרת הצעדים בהם רשאי נאמן לנקוט כדי להבטחי את זכויות המשקיעים באגרות החוב; ניהול והחזקת אגרות חוב באמצעות מעקב שוטף ושיטתי של הגופים המוסדיים על תיק ההלוואות שנתנו, וזאת בכדי לשפר את יכולתם להתמודד מבעוד מועד עם הרעב ביכולות הפיננסיות של הלווים וביכולת החזר החוב שלהם; מתן כלים להגברת מעורבות הגופים המוסדיים בהסדרי חוב בכדי לוודא כי הגופים המוסדיים פועלים באופן אקטיבי לגביית חובות שנתנו מכספי החוסכים; חיזוק מנגנוני הבקרה והפיקוח בתחומי ההשקעות וניהול הסיכונים בכדי לשמור על כשירותם האתית והמקצועית של הנוטלים חלק בפעילות ההשקעות השוטפת, לרבות לעניין ניגודי עניינים, הנוגעים בעיסוקיהם השונים; העלאת דרישות ההון העצמי מחברות ביטוח ומחברות מנהלות של קופות גמל וקרנות פנסיה. ההון העצמי משמש ככרית לספיגת הפסדים הנובעים מהתממשות סיכונים בלתי צפויים להם חשופות חברות הביטוח. לאור לקחי המשבר, עולה הצורך בדרישת הון נוסף; איחוד והחמרת תקנות ההשקעה של גופים מוסדיים, כך שכללי ההשקעה ביחס לכל הגופים יהיו זהים; החמרת כללי השקעה לכספי הנוסטרו של חברות הביטוח.

במהלך שנת 2009 פרסם הממונה חוזרים וטיוטות חוזרים הנוגעים לצעדים המתוארים לעיל, לפירוט אודות חוזרים וטיוטות חוזרים אלו, ראו סעיף 2 ב' לעיל .

(7) התפתחויות מרכזיות לאחר תאריך הדוחות הכספיים

ממצאי הדוח האקטוארי ליום 31/12/2008 הצביעו על עודף העולה על 3% ולכן המועצה החליטה ביום 9/9/2010 כי יש להעביר חלק מהעודף לעמיתים. לפירוט נוסף ראה פרק 4 (ב).

7. מידע נוסף:

א. יתרות עם צדדים קשורים

	31 בדצמבר	
	2009	2008
	אלפי ש"ח	
בנכסים שוטפים		
הפניקס פנסיה מקיפה	168	293
עמית קופת פיצויים ותגמולים	87	808
הפניקס פנסיה כללית	21	-
הפניקס חברה לביטוח	165	209
	441	1,310
בהתחייבויות שוטפות		
החברה המתפעלת	(640)	(452)
	(199)	858

הכנסות והוצאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

	31 בדצמבר	
	2008	2007
	אלפי ש"ח	
הכנסות		
קרן פנסיה מקיפה חדשה-ריבית בגין איחור בהעברת הנכסים של עמיתי דור הביניים	23	-
הפניקס חברה לביטוח-ריבית בגין גביה	201	185
	224	185
הוצאות		
הוצאות דמי ניהול	1,493	1,597

(*) בדוחות הכספיים של החברה המנהלת נרשמו הכנסות מדמי ניהול בשנת 2008 בסך של 229 אלפי ₪. ההפרש נובע מהתאמות בדמי ניהול משנים קודמות.

כל העסקאות עם צדדים קשורים נעשו ונעשים על פי תנאי שוק.

ב. התחייבויות תלויות

חוק הגנת השכר התשי"ח – 1958 מטיל התחייבות על הקרן, בנסיבות שפורטו בחוק, בגין חובות של מעבידים לעובדיהם אשר לא סולקו במועדם. החברה נמצאת במהלך של טיוב נתוני חובות מעסיקים, ורק אז ניתן יהיה לאמוד את חובות המעסיקים ולטפל בהם בהתאם להוראות החוק.

ג. מכשירים פיננסיים וסיכונים כרוכים

(1) **השווי ההוגן**

הנכסים הפיננסים של הקרן מוצגים בדוחות הכספיים בהתאם לכללים המפורטים בביאור 2 (מדיניות חשבונאית).
להערכת ההנהלה, השווי ההוגן של הנכסים הפיננסים של הקרן אינו נופל מערכם החשבונאי הכולל.

(2) **סיכונים**

הנכסים הפיננסים (איגרות החוב, פיקדונות והלוואות) חשופים לסיכוני ריבית, שכן תנודות בשערי הריבית בשוק הכספים עשויות להשפיע על שווים. כמו כן חשופים נכסים אלו לסיכון אשראי באם מקבלי האשראי לא יעמדו בתשלומים על פי התחייבויותיהם. ניירות הערך הסחירים חשופים גם לסיכוני השוק.

8. בקרות ונהלים

הערכת בקרות ונהלים לגבי הגילוי (sox 302)

בעקבות הנחיות שהוציאה הרשות לניירות ערך בארה"ב, במסגרת חוק "סרבנס אוקסלי" (Sarbanes-Oxley Act of 2002), פרסם הממונה על שוק ההון, הביטוח והחסכון (להלן "הממונה") בשנים 2006-2007 חוזרים המטילים על הגופים המוסדיים לצרף לדוחות הכספיים הצהרות של המנהלים בדבר נאותות הנתונים הכספיים המוצגים בדוחות הכספיים של הפניקס ביטוח, הפנסיה והגמל (להלן "הגוף המוסדי") וקיומן ויעילותן של בקרות פנימיות, שנועדו להבטיח שמידע מהותי המתייחס לגוף האמור מובא לידיעתם. בהתאם לאמור, הקבוצה קיימה את ההליך הנדרש על פי סעיף 302 לחוק "סרבנס אוקסלי", שכלל בחינה של תהליכי העבודה והבקרות הפנימיות בגוף המוסדי.
הנהלת עמית קופה לפנסיה ותגמולים בע"מ, בשיתוף המנכ"ל ומנהל הכספים של עמית קופה לפנסיה ותגמולים בע"מ, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה את היעילות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של עמית קופה לפנסיה ותגמולים בע"מ. על בסיס הערכה זו, המנכ"ל ומנהל הכספים הסיקו כי לתום תקופה זו הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של עמית קופה לפנסיה ותגמולים בע"מ הינן יעילות על מנת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שעמית קופה לפנסיה ותגמולים בע"מ נדרשת לגלות בדוח השנתי בהתאם להוראות הדין והוראות הדיווח שקבע הממונה ובמועד שנקבע בהוראות אלו.
במהלך התקופה המכוסה המסתיימת ביום 31 בדצמבר 2009 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של עמית קופה לפנסיה ותגמולים בע"מ על הדיווח הכספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי על הבקרה הפנימית של עמית קופה לפנסיה ותגמולים בע"מ על דיווח כספי.
הצהרות המנהלים בדבר נאותות הנתונים הכספיים המוצגים בדוחות הכספיים של עמית קופה לפנסיה ותגמולים בע"מ וקיומן ויעילותן של בקרות פנימיות ביחס לדוחות כספיים אלה מצורפות להלן.

<u>אחריות בקרה פנימית על הדיווח הכספי (SOX 404)</u>

הממונה פרסם חוזר ליישום הוראות סעיף 404 לחוק "סרבנס אוקסלי" באשר לאחריות ההנהלה על הבקרה הפנימית על דיווח כספי וחוות דעת רואה החשבון המבקר לגבי הביקורת של הבקרה הפנימית על דיווח כספי. יישום הוראות חוזר זה מחייב ביצוע תהליך של בחינה רחבה של התהליכים המרכזיים של עמית קופה לפנסיה ותגמולים בע"מ ונהלי העבודה והבקרה הקשורים בהם. החל מהשנה שמסתיימת ביום 31 בדצמבר 2010, תיכלל הצהרת ההנהלה באשר לאחריותה על הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי.
ביוני 2009 פרסם הממונה חוזר, ובעיקרו:

א. במועד פרסום הדוח הכספי השנתי ליום 31 בדצמבר 2009 יסיים הגוף המוסדי את שלב התיעוד וכן אימות התיעוד, לרבות אימות הבקרות שתועדו.

ב. במועד פרסום הדוח הכספי הרבעוני ליום 30 ביוני 2010 יסיים הגוף המוסדי את שלב קביעת תיחום הפרויקט (ה-scoping) של הדיווחים הנלווים.

ג. במועד פרסום הדוח הכספי הרבעוני ליום 31 במרס 2011 יסיים הגוף המוסדי את שלב התיעוד ואימות תהליך התיעוד של הדיווחים הנלווים.

ד. בדוח השנתי של גוף מוסדי, החל מהשנה שמסתיימת ביום 31 בדצמבר 2010, תיכלל הצהרת ההנהלה באשר לאחריותה על הבקרה הפנימית על דיווח כספי. ההצהרה תתייחס לדוחות הכספיים המפורסמים לציבור הרחב. בדוח השנתי של גוף מוסדי, החל מהשנה שמסתיימת ביום 31 בדצמבר 2011, הצהרת ההנהלה באשר לאחריותה על הבקרה הפנימית על הדיווח כספי של הגוף המוסדי תתייחס לכל דיווח כספי של הגוף המוסדי - דוחות כספיים המפורסמים לציבור הרחב, דיווחים כספיים הנגזרים מהדוחות הכספיים המוגשים לממונה או המפורסמים לציבור הרחב (לרבות באמצעות אתר האינטרנט של הגוף המוסדי) ודוח לעמית או למבוטח.

ה. הצהרות ההנהלה על הבקרה הפנימית וחוות דעת רואה החשבון המבקר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי יצורפו לדוחות הכספיים של גופים מוסדיים החל מתקופת הדיווח המסתיימת ביום 31 בדצמבר 2010.

עמית קופה לפנסיה ותגמולים בע"מ נמצאת בשלבי הערכות ליישום החוזר כאמור, וזאת בהתאם ללוחות הזמנים שנקבעו ליישום החוזר. במסגרת ההערכות החברה התקשרה עם חברות יעוץ חיצוניות, תוך אימוץ מודל ה - COSO המגדיר את מבנה הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי. כמו כן, החברה רכשה מערכת אשר תשמש לניהול ומעקב בדיקות וממצאים של הבקרות לצורך הערכת האפקטיביות שלהן. כמו כן, החברה מינתה מנהלת לפרויקט, וועדת היגוי.

נכון למועד עריכת הדוח, סיימה עמית קופה לפנסיה ותגמולים בע"מ את שלב זיהוי החשבונות והתהליכים העסקיים המהותיים לרבות זיהוי בקרות פנימיות רלוונטיות לסיכונים הקשורים לדיווח כספי וגילוי ומיפוי חשבונות ותהליכים עסקיים מהותיים, תיעוד התהליכים המהותיים, הערכת הסיכונים והבקרות הקיימות והערכת מידת יעילות הבקרות, לרבות ניתוח הפערים הקיימים אל מול מודל הבקרה הפנימית. כמו כן, עמית קופה לפנסיה ותגמולים בע"מ השלימה את שלב אימות תיעוד התהליכים שמופו לרבות אימות הבקרות שתועדו בתהליכים אלו.

תאריך	יעקב צור יו"ר מועצת עמית	אבי אקהאוס מנכ"ל
09.03.2010		